

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-betűs postai sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Kyárúró sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 282.

KIADÓHVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Önző hódolat.
- Az orvosok törvénye.
- Császárszületem.
- Elégedetlen városi tisztviselők.
- A t. Házból.
- Lipót Salvátor főherceg Aradon.
- Kártyaadó.
- Letartóztatott szerelemesek.
- Az igazító szesz.
- Kéjgyilkosság a fővárosban.
- A drága pástoróra.
- Tárca: A hirtelen időváltozás. Irta: Massány Ernő dr.

Önző hódolat.

Arad, június 12.

A korona a nemzetek legdrágább fényűzései közé tartozik, — mondják a köztársasági forma hívei. Civillisták tárgyalásakor, az udvartartás milliőről olvasván, sokan adnak igazat nekik. A bécsiek pedig az ellenkezőjét derítik ki: a koronára költött pénz a legjövődelmesebb befektetés. Amit például az osztrákok hódolatuknak festői, impozáns megnyilatkoztatására költöttek: milyen bőségesen térült meg az egy napnak kövér, duzzadó idegenforgalmában!

Hiszen szeretik a bécsiek az öreg császárt. Az uralkodó iránt való hódolat mellett bizonyos intim, kedves rokonszenyűzi őket Ferenc Józsefhez. Mi, magyarok, csak az ünnepi uralkodót, a programba illesztett fejedelmet, az audienciák, trónbeszéd, udvari ebédek és a muzeumavatások első emberét ismerjük benne. A bécsiek azonban egész közvetlenséggel

megismerhették a hétköznapi császárt, a gyalogjáró fejedelmet, akit sétaközben szinte bizalmasan köszöntenek. Mi csak pohárköszöntőben mondhatjuk el, hogy a legelső magyar ember a király, a Lajthán tul ellenben frázis nélkül hangzik az igazság, hogy a császár a legelső bécsi ember. A gyermekkor emlékei mellett a történelem nagy eseményei ehhez a patinás, szép városhoz fűzik: nem is csodálható a bécsi Stadtbürger önérzete, amikor az uralkodóban egyben polgártársát tekinti és különös közösséget érez vele.

Mégis, a mai hódoló menetben a tulajdonos lelkesedés mellett a bécsiek önzése, okos üzlet érzése nyilatkozott meg. A bécsi község tanács, amikor erre az ünnepre olvasatlan százezereket szavazott meg, olyan volt, mint a pezsgő-utazó, aki szórja a pénzt az italért, de csak azért, mert tudja, hogy mulatozás közben mások is az ő pezsgőjét fogják fogyasztani. Ez a sokszínű, dobbal hirdetett ünnep is csak azért volt, mert a szállodástól kezdve az utolsó Dinstmannig minden bécsi embernek csurgó szürete volt belőle.

Oda képzeltük magunkat e káprázatos napon a császárváros tribünjeire. És ami szemünket nem tudta a megannyi történelmi csoport lekötni, amelyekben az ünokák viselték az ükapák jelmezét, amely visszasírt egy darabot a régi Bécsből, amely a német birodalomnak székvárosa volt, a mikor Alt-Wien volt a divat, a művészet, a tudomány királya, a Habsburg hagyományokat körülölelő tenger lobogók és a száznyelvű császárság száz-

féle parasztja, akik sorából az osztrák honosságú magyar se hiányzott; nem. Talán egy kissé szatócskodó észjárással, de így az igazat mindenesetre jobban megközelítve, úgy érezzük, hogy ennek az ünnepnek mások a hősei. Azt a háromszáz-ezer embert látjuk, akik erre a napra a kontinens minden részéből Bécsbe tódultak, akik megtöltötték a legkisebb szállók sötétlen zugait is, sőt a magánlakásokat is kiarendálták erre a napra, akik hónapokkal ezelőtt szerződést kötöttek egy-egy ablakra, egy-egy tribün-ülésre, akik az idegenek falánkságával és költségesével elköltöttek minden cipő talpat, amit ezen a napon ramsteaknak föltálatnak. És ezektől elkápráztatva, statisztikushoz futunk: számita ki nekünk a milliókat, amiket ez a nap a bécsiek zsebére jelent, amelyekkel az idegenek a hódolóknak hódolnak!

A császár? Az csak egy darabja volt a színes menetnek, egyik eszköze az idegenforgalomnak, akár az az örgróf, aki a nagyapját maszkirozza. Hiszen nem a legtermészetesebb kimélet, a szeretetnek legparányibb része kellett volna ahhoz, hogy ezt a törődött embert, akiről mind kevesebb hatással tagadják, hogy nagyon beteg: föloldozzák attól a fáradtságos, izgalmas szereptől, hogy az ünnepnek statisztája legyen? És vehette volna bárki is rossz néven, ha a császár a hódoló felvonulás helyett ünnepi ajándéknak azt kérte volna, hogy adjanak neki egy napi tiszta pihenést, amiben oly kevésbé van része s amire az orvosai oly igen figyelmeztetnek? Azonban a király is bécsi és — szereti a

A hirtelen időváltozás.

Irta: Massány Ernő dr.

Tudvalevőleg minden államban, melyben az önálló ipari élet még fejletlen, az emberek jóléte túlnyomóan az időjárás alakulásától függ. Eppen ezért érteni lehet, hogy az elmúlt május hónap rendellenes nagy hőmérséklettel (helyenként a maximum gyakran 34-35 fok Celsius volt) járó tartós szárazság országsszerte aggodalmat keltett. Azonban bármily jogos volt a félelem, csakis a nagy közönségnek a meteorológiai ismeretekben való járatlansága szülte, mert nem lévén tisztában Medárdus napjának — június 8. — jelentőségével, márnár az idén várható bőséges termés pusztulásával félt.

A főbb meteorológiai elemek: légnemesség, hőmérséklet, szél és nedvesség közül különösen a második növekvésének, majd csökkenésének szabályos menete a leghatározottabb valamennyi között. Ha hazánkban — több évtizednyi megfigyelésből származó — naponkénti középhőmérsékletét alkalmas módon egymással összehasonlítjuk, azt tapasztaljuk, hogy az így kapott görbe vonal híven tükrözi vissza a hőmérséklet évi lefolyását. E görbe igen szabályos hullámvonalhoz hasonlít, mely nemcsak azt tünteti föl, hogy a hőmérséklet tavasszal emelkedik, nyáron a legmagyobb értékét és ősszel ismét csökken, hanem rajta mindazokat a változásokat is észre lehet venni, melyek valamely általános érvényű klimatikus törvény érvényesülésére vezethetők vissza. Így a görbe

menetében különösen két rendellenesség öltik szemünkbe: az első június elején mutatkozik, a mikor a hőmérséklet hazánkban hirtelen süllyed, a második pedig szeptember utolsó napjaiban, a *vénesszonyok nyáradra esik*. A mint ez utóbbi népies elnevezésből is kiűnik, e rendellenességek nemcsak papíron szerepsleak, hanem évszázadokra, talán évezredekre visszamenő folytonos ismétlődésük folytán fiziológiailag is érzerveit türe nények.

A júniusi hőcsökkenés Közép-Európa időjárásának jellemző sajátosságai közé tartozik. Beálltát és lefolyását részletesen leírni most majdnem fölösleges, hiszen a közelmúlt napokból még elég élénken idézhetjük emlékeztükbe, mert már rég nem lépett föl oly határozottsággal és szembetűnően, mint épen ez idén. Május középhőmérséklete 3-4 fok Celsius volt nagyobb az átlagosnál, a júniusi hőcsökkenés e normál értéktől rendszerint alig 1-2 fok Celsiusal kisebb, tehát rendes körülmények között nem oly nagy a hőmérséklet különbség. Most azonban az átmenet igazán hirtelen, szinte ugrásszerűen történt. Június 6-án délelőtt a hőség még szinte túrártelen volt. A tikkasztó, fűlledt levegő mozdulatlanulak látszott s a fak levelei alig alig libbantak meg. Déltől két óra tájban az egész dél nyugat felől jövő sűrű, Pomor fallegak borították be, melyekből sokhelyütt hatalmas kőrövelő kiáradásban bőséges nyávaros eső, itt-ott pusztító jég zuhant alá. *Misnapra az esőzés országossá villt* s azóta a hőmérséklet is középhőmérsékletben mintegy 6-8 fok Celsiusal kisebb.

A júniusi hőcsökkenés rendszerint az imént vázolt módon s majdnem kivétel nélkül a hónap első napjaiban, *Medárdus* körül hozza meg hazánkba a gabona teljes kifejlődésére szükséges csapadék mennyiségét. Ezt tudva, már most bármily rendellenes legyen is a hőség és szárazság májusban, annak *tartósságától nem kell félnünk, miután, mint ezt most is tapasztaltuk, június első napjaiban mindig vége szakad*. Mivel pedig tavasszal a talaj még elég nedvességgel rendelkezik, két három heti esőnélányt a növényzet még eibir.

Ezek után minden gondolkodó fő méltán azt kérdezheti, mi az oka ennek? A meteorológiának — e még alig néhány évtizednyi múlttal rendelkező tudományának — művelői kéféleképpen magyarázzák. Az egyik párt — a kisebbség — azt valija, hogy e tűnemény ársial eredetű. Tudniillik, mikor tavasszal az európa-ázsiai kontinens fölött való levegő hőmérséklete erősen fölmelegszik, az ennek következtében fölemelkedő légtömegek pótlására a környező tengerek és ócsanak felől, a monszunnak nevezett szélrendszerek beáramló hidegesebb és párában dus légtömegek okozzák e ránk névve oly végtelenül fontos és kedvező időfordulást. A többség ezzel ellentétben azt tarja, hogy az Atlanti Óceán 30-40 fok északi szélessége alatt tarózkodó magas légnemesség terület — mely nyárnap kezdése felől el legészakibb helyzetét — éretett ilyen módon hatását. Ugyanis ezidő tájban veűnk egy szélesség alatt az Atlanti Óceánon lévő maximumból kifelé tartó légáramlás keletkezik, mely a konti-

bécsieket s bizonyára tudta, mit ad az ő polgártársainak azzal, hogy a disz-fölvolulásnak terhes parádéját, fülrontó hangzugását és Sänger-Chorjait, fírasztó ceremóniáját elszenvedí.

A hasonlat rettentően sántít — s nekünk a naiv bécsi ünnepről a szigetvári ostrom nevezetes részlete jut eszünkbe. Az, a mikor a halott Szulejmán trónusra ültetve, a seregek elé vitték, hogy a janicsárok élők higgyék és ezzel kedvet kapjanak a további harcra. A császár, hál' istennek, él, de mintha őt is a betegszobájából vitték volna az udvari sátor erkélyére, hogy a bécsiek ezzel önző céljaikat elérhessék.

Unnepzavaró gondolatnak, irigykedésnek tetszhetik ez a magyar szájából, ha nem követné egy beismerés. Hasonló alkalom előtt a pestiek, a magyarok se lennének kevésbé önzők s ép úgy kama-toztatnák a lojalitást, a korona fényét, mint a wieniek. A magyaroknak azonban ilyen alkalmuk alig van. A pazar fényű ünnepnek legértékesebb tanúsága, hogy a mikor a szeretetnek, a rajongásnak leg-hatalmasabb, legmagasabbán lángoló megnyilatkozása éri a koronás főket, akkor van rajtuk a legkevesebb irigyelni való!

+

Az orvosok törvénye.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —
Budapest, június 12.

Viccen, nagyon jó viccen nevetett ma a Ház; de hogy mi az a vicc, még eddig nem tudja senki.

Tíz órakor nyitotta meg az ülést Justh Gyula. A jegyzőkönyvet fölolvasták és hitelesítették. Míg ez a processzus folyt, Wekerle Sándor fölment az elnöki emelvényre és elkezdett valamit az elnök fülébe mondani:

— Hát tudod, a dolog úgy történt . . .

nensen túnyomóan nyugati szelét idéz e ő; ezek azután a tenger fölött még kevésbé fölmelegedést s igen nedves levegővel Európának iszó kemencéhez hasonló középső részelt lehűtik. Ha az országos meteorológiai intézetnek az elmúlt napokról való időjárásit térképeit figyelemmel állapozzuk, a jelzett magas légnyomást az Atlanti Óceán fölött tényleg föllelhetjük s így a mostani helyzet az utóbbi elmélet helyes ségét látszott igazolni. De csak látszott, amennyiben ez még nem zárja ki az előbbiek lehetőségét. Valószínűleg a tizedik nézet híveinek igazuk van, mert a júniusi hőcsökkenésnek kezdő oka alighanem a nyugati maximum s a monzun keletkezését mintegy elősegíti, erősségét pedig fokozza. Legelőbb a két sejtett ha ó-ok egyidejű föllépte az elméletek lyetén egybe kapcsolását megengedi.

Mindenesetre ennek végleges elbírálását arra az időre kell halasztanunk, mikor a felsőbb légrétegek kutatására sárkány és ballon állomások, majd hegyi obszervatóriumok föállításával nagyobb súlyt helyezhetünk, mivel tulajdonképen csak amaz időponttól lépünk föl támadtan. Most még a légtérger oceánjának ferekén, a magasban végbemenő jelenségek okait kifürkészni nem tudjuk. Szerepünk ma még olyan, mint a tenger mélységeiben élő, filozófáló halé, mely csupán elméikedésből igyekszik a mi világunkról magának véleményt alkotni. Ha majdan a meteorológiára, a jövő tudományára nagyobb gondot fordítunk, nem fog előfordulni az az eset sem, hogy időjárásunk épen a legnagyobb szükségben hogy cserben s elérkezik még az a pillanat, mikor jó előre hosszabb időre terjedő következtetést adhatunk közre.

A többi már elveszett a szajba. Csak azt látták, hogy Justh Gyula arca hirtelen kibőböldök, a szemei ragyogni kezdenek és azután hangor, nagyon hangos kacajra fakad.

A jegyzőkönyv olvasását már befejezték, hitelesítették is s így az elnöknek kellett átvenni a szót.

— Jelentem a tisztelt Háznak! — kezdte Justh Gyula és valami beérkezett jelentést akart a Ház elé terjesztetni.

De folytatni már nem tudta. Nevetett, annyira nevetett, hogy nem tudta megformulálni a mondatokat. Persze, a miniszterelnök herkulalakja is rezgett a kacajától.

Később Szentiványi Zoltán jegyző akart valamit fölolvadni; de amikor meghallotta Wekerle elbeszélését, (ugylátszik, ez volt a vice pcintje) ő is nevetni kezdett.

— Hahaha! . . . Hehehe! . . . Hihíhi! — ömlött le az elnöki emelvényről.

A képviselők, természetesen, kíváncsiak voltak a jókedv okára. Tizen egyszerre kérdezték:

— Mit neveznek? Mi is akarjuk tudni. Tessék hangosan beszélni. Valami pikáns vicc? Antul jobb!

De a miniszterelnök nem hederített a közbeszólásokra. Lesütött a völgyebe, ahol talákozott Andrássy Gyulával.

— Nini! — szóllította meg, — hát te nem vagy Londonban?

— Nem én!

— Az újságok azt írták, hogy Londonba utaztál és most már a skót tavakban gyönyörködöl.

Ujból nevetni kezdtek. Es ki tudja, meddig nevettek volna, ha föl nem áll Hajdu Frigyes és meg nem kezd beszédét, a — közegészségügy rendezéséről szóló törvényjavaslatához. Hajdu azt kívánta, hogy a völegényeket esküvő előtt orvosilag kell megvizsgálni s csak akkor szabad az oltár elé engedni, ha egészségesek.

A közegészségügy rendezéséről szóló törvénynek küöben meglehetősen unalmas volt a vitája, a melyről ezt a tudósítást adjuk:

Justh Gyula elnökölt az ülésen.

Elfogadják harmadszori olvasásban az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatot.

Becsey Károly, a kérvényi bizottság eladója batorjeszt a bizottság által letárgyalt ügyeket.

Következik a közegészségügy rendezéséről szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalása.

(A beteg völegények ellen.)

Hajdu Frigyes: Elfogadja a javaslatot. Egy irányban kéri csupán még a belügyminiszter intézkedését: *kivánságok meg a házassalandó iffutól, hogy egészségi állapotát orvosi bizonyítványval igazolja.* Nagy fontosságú dolog ez s egy nagy anomáliát szüntetne meg. A belügyminiszter ezt egy rendelettel megvalósíthatja, nem kell hozzá semmi beruházás.

Artim Mihály: Az orvosok igazi hivatásáról beszél. Az orvos a faluban valósgos miszsiót teljesít. Közegészségügyi szempontból a járvány meggátlását tartja legfontosabbnak. A javaslatot elfogadja.

A javaslatot a Ház a részletes tárgyalás alapjául általánosságban elfogadja.

(A szegénybetegek védelme.)

A részletes tárgyalásnál:

Mezőfi Vilmos az első tételhez szól. Annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a tételben levő humánus intézkedéseket, szegény, gyógyíthatatlan betegségben szenvedők eltartását stb, az amugy is agyonterhelt községek nem tudják végrehajtani.

A tételt változatlanul fogadták el. Ugyancsak változatlanul szavazták meg a második szakaszt is.

A harmadik tételnél

Mezőfi Vilmos: A tételten haladást lát. mindazonáltal a második pontjánál a szakasznak azt a módosítást ajánja, hogy az ötezer lakossal bíró községek köteleztessenek állandó orvos tartására.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter: Nem tartja célszerűnek. Mert ilyen körülmények között előfordulhatna az, hogy egyes körök meg sem tudnának alakulni. Ezenélfogva kéri a szakasz változatlan elfogadását.

A tételt ez eredeti szövegében fogadták el. A negyedik szakaszt változatlanul fogadták el.

(Kérés az orvos.)

Az ötödik tételnél:

Mezőfi Vilmos: Visszaesést lát ebben a szakaszban. Példákkal igazolja, hogy vannak körök, amelyekben 44 község lakossága van egy orvosra bízva. Ez magyarázza aztán meg a közállapotokról szóló jelentések azon kimutatását, amely szerint egyes vidékeken 100 elbunyit közül 50 százaléka részszült csupán orvosi gyógykezelésben. Amíg ez így marad, a nagy halandóság nem fog megszűnni. Módosítást ajánl, amely szerint 5000 lakossal bíró községek köteleztessenek hivatalosan orvos-tartásra.

Andrássy Gyula belügyminiszter: A módosítás intencióját helyesli, mégsem járul hozzá, mert a jelen viszonyok között nem kivihető. Ha a körök kicsinyek, nem lehet orvost kapni a körökre, ami természetes is, mert kis körben az orvos megélni nem tudna. Kéri az eredeti szöveg elfogadását.

A szakaszt változatlanul fogadták el.

(A községi orvosok kinevezése.)

A hatodik szakasznál

Mezőfi Vilmos kifogásolja, hogy a községi orvosokat nem az állam nevezi ki. Sok a panasza most is, hogy nem azt nevezik ki, akit megérdemelné, hanem a megyei urak protegáltját jönnek első sorban.

Feikiáltások: Hol marad az autonómia!

Mezőfi Vilmos: Híve az autonómiának, de akkor ne az alispán, vagy főispán, hanem a megye, illetőleg a község válassza meg az orvost.

Maniu Gyula: Azt tartaná ő is üdvös állapotnak, hogy az orvosokat az állam nevezze ki, mert annak is ellensége már, hogy a szolgabíróknak kandidálási joga legyen. A sokat hangosított autonómia igen súlyos módon bosszúja meg magát az orvosoknál. Ő is azt kívánja, hogy a községi orvosokat az állam nevezze ki.

Artim Mihály: Ugyan ilyen irányu módosítást ajánl.

Vlád Aurél: Szerencsétlennek mondja az orvosválasztási rendszert.

(Az orvosok államosítása.)

Andrássy Gyula gróf: Az orvosi kar államosítása mellett sok érv szól. Azt azonban, amit Mezőfi képviselő ur hoz fel érvekk, t. i., hogy megszünteti majd a protekciót, egyáltalán nem érv. Mint miniszter legjobban tudja, mennyi protektor jelentkezik egy-egy kinevezés alkalmával. (Derűltség) A helyzet nem változna szerinte az állami kinevezésekkel, mert hisz ezeknél a kinevezéseknél feltétlenül papírforma után kellene itdulni, s megőrténne így nem egyszer az a mit a községi választottnál panaszol a képviselő ur, t. i., hogy nem a legérdemesebb nyeri é el az állást.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

(Az orvosok nyelvlánerete.)

Zakariás János a hatodik szakasz amaz intézkedése ellen szól, hogy az orvosnak vidéke nyelvét záros határidő alatt meg kell tanulni. Kéri, hogy ezt a szakaszt a magyar érdekeknek megfelelően módosítsák.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter: Kéri, hogy a Ház ne fogadja el Zakariás módosítását. Már a tény, hogy ilyen kérdésten felzárólt, csak káros hatással lehet. Ilyen politikával kép-telenség nemzeti államot fenntartani. Tulzott sovinizmusával a humanizmust támadja. Ilyen ridég állásponttal nem lehet a kérdést kezelni; mert több ezer nemzetiségi állampolgárainktól hűséget sem lehetne így módon követelni. Makkor a magyar nyelvről szólt a törvényben, nem tette azt, hogy szó nélkül hagyja a nemzetiségi nyelveket. Legyünk büszkéek arra, hogy a magyar törvényhozás megkivánja, hogy

az orvos tudjon a beteg nyelvén. Kéri a szakasz változatlan elfogadását.

Mezőfi Vilmos: A belügművelés érdekeinek védelmére a belügyminiszter válaszában tudomásul vételével, azt javasolja, hogy a nemzetiségi vidékeken csak olyan orvos neveztesék ki, akit a község túlnyomó lakosságának nyelvével tudja.

Baloghy Ernő előadó beszédje után a megtámadott szakaszokról. A történelmi hűség kedvéért ki kell jelentenie, hogy neki is mindig az volt az álláspontja, hogy a törvényes kötelességet teljesíteni csak a magyar nyelv megtanulásával lehet. Kompromisszum útján ő mégis hozzájárult a szöveghez.

Felkiáltások: Ez az előadó privát ügye! Elnök: Bocsnátot kérek, az előadó ur abban a székben a bizottság álláspontját képviseli. Saját privát nézeteit előadni nincs joga.

Baloghy Ernő: Ő a bizottság álláspontját képviseli, de kijelenti, hogy ha róla azt mondják, hogy soványista, azt nem szégyenli.

Elnök: Ez nincs vonatkozásban a javaslattal.

Baloghy Ernő: Elfogadásra ajánlja a szakaszt.

A Ház ezután az eredeti szakaszt fogadta el. A többi szakaszt a 22-ig több felszólalás után elfogadta a Ház.

A javaslat részletes vitáját holnap folytatják.

Császárjubiläum.

A hódoló felvonulás Bécsben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 12.

Impozáns módon történt ma meg a császárjubiläum alkalmából rendezett hódoló körmenet felvonulása. Ezzel az uralkodó jubileuma alkalmából ez évben rendezett ünnepségek tetőpontjukat érték el. Nemcsak egész Bécs volt tanuja e színjátéknak, hanem egész Ausztria is. Mert eltekintve a körmenetben közreműködő királyságok képviselőitől, sok ezer kíváncsi és érdeklődő jött Ausztria minden részéből, hogy szemtanuja legyen a hódoló ünnepségnek.

Igen nagy volt az ez alkalomra Bécsbe érkezett idegenek száma is. A világ minden részéből jöttek a vendégek, úgy, hogy a szállodák fogadóképessége kimerült és sokaknak magánosoknál kellett szállást keresniök. A közel 10 kilométer hosszú ünnepi menet mindkét oldalán nagy tribünök voltak felállítva, számra mintegy 200, amelyeken százezer néző számára van hely. Ezen kívül részint a Práterben, részint a tribünök között, részint pedig a sorfalat álló katonaság és rendőrség mögött több százezer ember nézte végig a menet felvonulását.

A nézők eme nagy számára való tekintettel a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tették. 1700 rendező, támogatva a rendőrségtől és katonaságtól, gondoskodott a hódoló aktus nyugodt lefolyásáról. A felvonulás útja mentén pedig 150 ivóhely és számos mentőállomás volt elhelyezve. Az egyes mentőállomásokat a vasúti és táviróezred legénysége által létesített és kezelt táviróvonalak kötötték össze. Ugyanígy voltak összekötve az egyes mentőállomások a központi intézettel, valamint az ünnepi menet négy főpontja egymással. Az egész ünnepi menet amult és jelen hódolatát fejezi ki az uralkodó előtt és 22 csoportból áll, amelyek történelmi csapatokra, a testületek hódolatát ábrázoló és az osztrák koronatarományok hódolatát kifejező csoportokra oszlanak fel. A menetben dominál a történelmi

mozzanat. Valamennyi történelmi csoport résztvevő tagjai a legfőbb nemesi családoknak és többnyire utódai azoknak, akik Ausztria történelmében nagy szerepet játszottak, szoros vonatkozásban állottak a Habsburg-ház történetével.

A történelmi csoportok.

A menet első főrésze, a történelmi szakasz a következő 19. csoportból áll: 1. csoport: Habsburgi Rudolf király német katonái kísérettel. 2. csoport: Albert király ideje. Bécsi polgárok kivonulása egy rablólovagvár ostromához. (A csoport tervezője Löffler tanár.) 3. IV. Rudolf, az alapító. Geyling festő azt a történelmi jelenetet ábrázolja, amiképpen Rudolf herceg az István-templom alapkövetétele után kíséreléssel visszatért a palotába, 16 férfi viszi a templom mintázatát. A csoport fényes közép-pontját IV. Rudolf nejevel és kíséretével képezi. 4. csoport: II. Frigyes császár kora: E csoport felvonulást ábrázol a lovagjátékokhoz. Páncélozott lovagok megfelelő zene mellett vonulnak fel. 5. csoport: I. Miksa császár unokáinak kettős házassága Bécsben. Tervezte Goltz festő. Miksa császárt hordszéken viszik, udvari méltóságok festői díszruhában és Landknechtak veszik körül. László Csehország és Magyarország királya hordszéken, utána Zsigmond lengyel király lovon, azután a díszkocsi, amelyen a hercegi menyasszonyok, Anna magyar hercegnő és Mária osztrák hercegnő ülnek. Következnek a fehérbe öltözött tanulók, akik Ausztria, Csehország és Magyarország címerét viszik, továbbá urak és hölgyek lovon, velencei küldöttek és a menetet korszerű ruházatba öltözött kézművesek zárják be. 6. csoport: Bécs első ostroma a törökök által. Tervező Goltz festő. A csoport landknecht-típusokat foglal magában, élükön azokkal a hősökkel, akik a város körül érdemeket szereztek. 7. csoport: Hadifelvonulás a 16. század végén. A központban Lazarus v. Schwandl hadvezér tábor-kapival, előtte zászlós díszszázad, amely bevonul Bécs városába. A csoport végén podgyász- és élelmezési kocsi, bohócok és vándorszínészek. 8. csoport: A 30 éves háború. Két jelenet. Először: Danpierre vértés katonáinak bevonulása Bécsbe, másodsor: császári, bajor és egyes csapatok menetelés közben. 9. csoport: Bécs második ostroma a törökök által.

E csoport L. Lipót Bécsbe vonulását ábrázolja, hogy a védőknek köszönetét fejezze ki. A történelmi ezredek szövetséges fejedelmek, fegyveres diákok után a polgári szabad hadtestek vonulnak fel zászlókkal, utánuk a városi tanács 25 lengyel lovas, élükön Szobleskivel, lengyel katonák, ökrök által vitt üteg, végül tárcsapatok és korabeli bécsi építészeti típusok. 10. csoport: VI. Károly ideje. Jenő herceg és csapata. E csoport a hódoló körülvéve tábor-karától és csapatoktól mutatja be. Három nagy üteg megfelelő legénységgel, dobosok és trombitások fejezik be a csoportot. 11. csoport: Mária Terézia kora. Három kép. Az első a főhercegi kalapűnnepelet mutatja be, amely a bécsi Hofburgban 1740-ben ment végbe. A Klosterneuburgban őrsőt, főhercegi kalapot az alsó-ausztriai rendek hódolatánál való felhasználás végett ünnepiesen a Hofburgba hozzák. A második kép Schönbrunnban 1743—1756 között rendezett udvari ünnepélyeket tünteti fel és pedig kamarások és udvarhölgyek kocsiban való felvonulását. E csoport szereplői a legfőbb nemesség tagjai közül kerülnek ki, akik között vannak Windischgrätz Jozefa grófnő és ő felsége unokája, Windischgrätz Erzsébet hercegnő. Következnek püsztorjátékok és udvari ballet, a melyet a Hofburg színház tagjai adnak elő. A harmadik kép azt az epizódot

tünteti fel, amiképpen Vetés báró, aki főhadnagy Károly főherceg ezredében, hírvilágot 1751. június 20-án Mária Teréziának Schönbrunnba a kolini győzelmet. E csoportot Löffler Henrik festő tervezte. 12. csoport: Hadvezérek és csapatok a hét éves háború idejéből. Hollitzer Károly festő volt a csoport tervezője. A menet élén, amelyet kürtösök és dobosok nyitnak meg, lovagol Laudon tábornagy kíséreléssel; a szereplők többnyire az akkori tábornokok utódai. Következnek azon ezredek képviselői, akik abban az időben kitüntek. 13. csoport: II. József ideje. Tervezte Löffler Berthold. Menet ünnep aratással és szürettel. Idő: a Jobbágy-ság megszüntetése után. 14. csoport: I. Ferenc kora. A francia köztársaság elleni háború. Hollitzer festő azokat a csapatokat mutatja be, a melyek Bonapartenak Egyiptomból való visszatérése előtti csatában dicsőségesen vettek részt. Az üteg 12 fontos, akkora, mint a modern tábori ütegek, csak valamivel otrombább és masszívabb. 15. csoport: Károly főherceg lovagol azon csapatok képviselőinek élén, amelyeket győzelemre vezetett. 16. csoport: A tiroli népfölkelés 1809-ben. Zwickle festő abból az időből való képet mutat be. E csoport legtöbb résztvevője tiroli paraszt nemzeti öltözetben, kovácsok és más kézművesek fegyverekkel, baltákkal, kaszákkal, akik az abból az időből fennmaradt zászlók körül csoportosulnak. 17. csoport: Utcai élet és járművek 1830. és 1840. között, parasztcsoport, mely hazatér a vásárról. Két postakocsi lovas postáslegényekkel. Külön expresszpostakocsi hölgyekkel és urakkal, akik utazóruhában vannak, a valóság hű utánzásával. Komédiás kocsi mindenféle musikusokkal és komédiásokkal. Jelenet Nobel Wienből. 19. Radetzky tábornagy hadserege 1848—49. A csoportot az akkori hadsereg markáns típusai és Radetzky környezetének egyes férfial képezik. Idő 1848—49. Előli a szerécánok, dragonyosok, u'ánusok, fehér vértések, Radetzky táborokara és kísérete, szárnysegédek, tisztiek az összes fegyvernemekből. Magát a tábornagyot dedunokája, Radetzky József gróf ábrázolja. Következik ezredsenekar és egy század gyalogság teljes felszereléssel. A senekar a Radetzky-indulót játsza. Következnek magyar gránátosok és bécsi önkéntesek.

A tartományok és Bécs hódolata.

A menet második főrésze Bécs lakosságának hódolata, amelyet a 20. csoport mutat be. A bécsi testületek képviselői zászlókkal és jelvényekkel, elnökek vezetése mellett képezik ezt a csoportot. A hódoló menet harmadik főrészét az osztrák koronatarományok hódolatát kifejező csoportok képezik. A legtöbb országot oly csoportok képviselik, amelyek mindegyike ruházatban és egyéb tulajdonságukban visszatükröztetik az illető nemzeti sajátosságokat. Csehország csoportja a cseh erdő ősi népéletét mutatja be. Dalmácia csoportjában résztvesznek az ország minden részének képviselői sajátos ruházatukban. Galícia csoportja: különböző népviseletben megjelenő típusok, amelyek közül legérdekesebbek a kelet-galíciai husulok lóra termelt népének küldöttei. Alsó-Ausztria csoportja: Bajor és Frank származású alpesi lakosok. Felső-Ausztria csoportja teljes képét nyújtja egy udvari vadászatnak, a csoport másik része pedig egy parasztpár aranylakodalmát ábrázolja. Krakó város csoportja parasztházasságot mutat be. Salzburg csoportjában zászlóvivő lovagok nemzeti viseletben vannak, ezután következik 1848-ból való történelmi kép, 270 személy, 15 kocsi, 86 ló. Stájerország csoportjának első része lakodalmi menet. Ezután következik egy vadászatot ábrázoló kép és végül bányászcsapat. Ka-

rinta csoportja: Gaisvölgyi vadászok, azután a paraszthazasság, vadászok. Krajnai csoport: Előli harsorások nemzeti viseletben, utána bandérium. Egy vadászó és halászó csoport (700 személy, 10 kocsi, 40 ló). Szilföldi csoport: Urlovasok zászlókkal és cimereikkel, parasztlakodalom, bányászok, bandérium és 40 jelző. Jablonka véros ősrégi viseletben. Bukovina: A koronatoromány összes nemzeteknek képviselői, élőkön nemzeti színi zászlót vivő lovassal, utána románok, magyar telepések, németek és lengyelek. Minden csoport típusos nemzeti képet tüntet fel. Végül aratási ünnep és intének hásszága. Morvaország csoportja: Bandérium cimereikkel, aratóünnep. Istria és Triest csoportja: Számos néptípus és népviselet, szlovén és olasz halászok, vadászok, favágók. Szlovének Triest vidékéről. Kenyéráru lóasszonyok. Tiroli: tiroli lakodalmi menet. Hódoló tiroli gyermekek kocsija, vadász-csoport, a Hofer András-zászló. Utána zene és a tiroli vadászszászaljak képviselői.

A körmenet utja.

Összesen 12 000 szereplő vett részt az ünnepi menetben. A menet, amely előtt husz lovasrendező haladt, a Praterstrassen és az Aspernbidon áthaladva, a köruton folytatta útját a külső Burg kapujáig. Az itt elterülő tér fényesen fel volt díszítve. A Burg kapuja előtt áll a hatalmas császári pavillon, amely egy előcsarnokból, lépcsőházból, egy cserclateramból, a császár szalonból és 5 felsőge számára készített páholyból, amely nyitott terraszra vezet. A pavillon felett van egy aranyozott kupola, amely az osztrák császári koronát ábrázolja. Az összes termék igen nagy pompával vannak díszítve. A tér másik felétörében van a nagy amfiteátrum a védnöki omeivényével, amely mögött a díszvendégek, a diplomáciai kar, a képviselőház, a bécsi község tanács és a lakodalom előkelői foglalnak helyet. A trióin mögött tizenkét zászlókkal gazdagon díszített 24 méter magas oszlop nyulik a magasba. A téren ahol az ünnepély lefolyt, két erődnek kara já szott. A tér bejáratánál és kijáratánál négy-négy magas pylon van, amelyek aranyozott óriási lovasokat és oroszánokat visznek. Tornyak különböző szoborcsoportozatokkal és virágkoszorúkkal vannak díszítve. A külső tornyoknál 16 marcona katona áll ott.

A király előtt.

A körmenet, élén a főrendezősséggel, 1/2 10 órákor ért a térre. Itt a menet megállt. Wilczek gróf, az ünnepélyt rendsző bizottság elnöke, beszédet intézett az uralkodóhoz, amelyben kifejezést adott annak a kitörő örömeinek, amely ma mindenfelé uralkodik. Közönséget mondott az uralkodónak, hogy megengedte a hódoló körmenet megtartását és ezután a következőket mondta:

— Azon családok utódi, amelyek habeburgtól Rudolf óta küzdtek felsőge dicső eődelért, a legmélyebb köszönetet mondanak felsőgeeknek azért, hogy megengedtetett nekik, hogy Auszria történelméből vett nagyjelentőségű mozzanatok feltüntetésénél a felsőgees uralkodónak magasatos alakjai mellett saját őseik alakjait képviselhesék, hogy az ő nyomukon haladva, felsőgeed iránt érzett legmélyebb hódolatukat bemutathassák. Auszria összes nemzetiségeivel közönséget mondanak felsőgeeknek, hogy hosszú sorban kitörő örömmel vonulhatnak fel abban a tudatban, hogy egységes osztrák népet képeznek és hű alattvalói egy mérvhatáron állnak és királynak, aki 80 éven át oly szerető és oly kegyes gondoskodásban részesített bennünket. Isten védje, Isten áldja, Isten tartsa meg felsőgeedet!

Klotberg dr. városi tanácsos, az ünnepélyt rendsző bizottság elnöke ezután jelentette őfelsőségnek, hogy a menet felvonult és a következő beszédet mondta őfelsőséghez:

— Az ünnepi menet, amely felsőgeed dicső házának történetét élőképben mutatja be és amelyben felsőgeed elé lépnek Auszria népének képviselői, akik hűségben és hódolatban felsőgeed magasatos személye iránt, kitörő örömmel gondolnak a mai fényes ünnepén felsőgeedre, intencióink szerint a legmagasabb és legszebb kifejezése volna annak a hódolatnak, amelyet Auszria felsőgeednek a folyó évben bemutathat. Óhajtunk, hogy megmutassa felsőgeednek és az egész világnak, mily lelkesült szeretettel viselik Auszria felsőgees uralkodói háza iránt és hogy felsőgeednek örömeire és dicsőségére, szeretettel, nagy és gyönyörű városunknak pedig becsülésére szolgáljon. Engedélyt kérek felsőgeedtől, hogy jeltadhassak az ünnepi menet elvonulására.

A király parancsára és a főszertartás mestere feladására a menet ismét megindult. Előbb a történelmi csoportok vonultak elő felsőgeede előtt. Azután rövid szünet állott be. Következett az iparostületek képviselőinek és a nemzetiségek csoportjainak elvonulása. Azután három szakasz lovasság vonult elő felsőgeede előtt. Majd pedig az alsó-ausztriai dalosszövetség tagjaiból álló dalacsoport foglalt helyet a császár-terrasszon. A dalárok hódolatukat mutatták be a felsőgeeknek, amely *Luenger* dr. polgármester beszédével végződött. A polgármester utolsó szavainál a császár térről az összes templomtornyokkal összekötött viihamos vezetékek megállapított jelt adott, mire valamennyi templomban megszólaltak a harangok, hogy a polgármester által őfelsőségére mondott hochhal, a népiönmeg üdvözlésével és a dalárdák Gottarhalka élénkiesével hatalmas záróakkordját képezzék az ünnepélynek.

A körmenet omlása.

Az ünnepi menet útját a Burg- és Franzensringen folytatta, ahol a parlament előtti nagy tribünön az uralkodó és a képviselőház tagjai foglaltak helyet. Az egyetemenél a menet a Votivtemplom mellett bekanyarodott a Wehingerstrassera, innen visszatért a Ringre, szután a Ferenc József rakpart, Aspernbid, Taborstrassen, József császár és kiállítás útján keresztül a Praterbe tért vissza, ahol a Rotundánál szétoszlott.

Apró sebesülések.

A hódoló díszmenet pompás időben, egészben véve programszerűleg folyt le. Csak a felvonulás kezdetén nem tudott a menet az utcákön összeegyült óriási embertömegek miatt kifejlődni és a katonaságnak kellett beavatkozni, hogy helyet csináljon.

Délelőtti tíz óráig a mentők 120 esetben nyújtottak segítyt. Egy embernek a lába tört el, hatan elájultak, a többi esetben könnyebb természetű rosszulétról van szó.

Az ünnepség után.

A legutolsó táviratunk ezt jelenti Bécsből: Az ünnep égskere mindenkéül kielégít. A császár még déután is az összes nála megjelent főhercegek és udvari hivatalnokok előtt elragadtatással fejezte ki. *Ő felsőge az egész ünnepély alatt állott* és így a páholyban levő főhercegeknek és udvari mértóságoknak is állni kellett több mint három óra hosszat. A császár erre vonatkozólag meg is jegyezte:

— *Meine Knorchen halten das aus.* (Az én osontjaim kibírják ezt.)

Az ünnepség alatt a mentők 228 esetben működtek. Nagyobb sebesülés nem történt.

Elégedetlen városi tisztviselők.

A nyugdíjszabályzat miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A városházán a tisztviselői kar napok óta a legkeseredettebb hangon tárgyalja azt a méltánytalan és meg nem érdemelt sérelmet és anyagi károsodást, mely a nyugdíjszabályzat tervbe vett módosításával éri a kezelő és segédzamegilyzetet s a főisztviselőkn kívül az egész tisztviselői kart.

A tanács holnap tartandó ülésében tárgyalja ugyanis egy albizottságnak a javaslatát, mely szerint a szolgálati idő negyven évről harmincnyévre szállítandó le. Amit a javaslat egyik részén ad, a másikon elveszi. Jótéményben akarja a javaslat részesíteni a városi tisztviselőket, méltányolva azoknak a város szolgálatában eltöltött munkáját, de képzhetők, milyen üdvös hatás várható tőle, ha azoknak sem tetszik, akiknek szolgálati idejét megrövidíti. A javaslat szerint csak azokra a közigazgatási tisztviselőkre nézve volna a szolgálati év 84 évre leszállítandó, akik *kiszérlőlag szellemi munkával foglalkozva egész idejüket a város közönségének szolgálatában töltik.* Ezek lennének: a polgármester, főjegyző, tanácsnokok, főügyész, árvaszeiki üldzők, főpénztárnok, közgyám. községi bíró, aljegyzők, alügyész, főszámvevő, főmérnök, almérnökök és polgármesteri fogalmazó.

Ezek a tisztviselők maguk azok, akik érzik, hogy a felsorolásból kimaradt nagytömege a városi alkalmazottnak milyen nagy igazságtalanságban részesülne, ha a közgyűlés ezt a javaslatot határozattá emelné. Ez azok, akik tiltakoznak az ellen, hogy a városházán kasztek keletkezzenek s egyik tisztviselő a másik felé kerüljön, mikor mindegyikről el kell mondani, hogy szellemi munkával foglalkozik és egész idejét a város közönségének szolgálatában tölti el, ott öröi meg testét s rokkantik meg.

Mikor 1907. március kilencedikén *Nagy Sandor* dr. törvényhatósági bizottsági tagi javaslatára a közgyűlés kimondotta, hogy a rendőrök és rendőristviselők szolgálati idejét harminc esztendőben állapítja meg, egy szó sem volt a többiek részéről, mert ezt méltányosnak találták.

Ugyanekkor hangzott el az a javaslat, hogy a többi tisztviselő sorsán is könnyítsen a közönség. A javaslatot a tanács a jogügyi bizottságnak adta ki, mely viszont egy albizottságra bízta. Ez azzal tette vissza a tanácshoz, hogy a „tisztviselő” fogalma oly tág körű, hogy nem tudja, kiket sorozzon abba a kategóriába, mely már 84 év után nyugdíjkepe. A tanács ekkor *Reicher* Károly főügyész, *Vannay* Gyula tanácsnok, *Kilényi* János főszámvevő és az indítvány benyújtó *Steinhart* Mór dr. bizottsági tagokból álló bizottságot kért fel a kérdés tanulmányozására. Ennek a munkája az a javaslat, melyet a tanács holnap tárgyal s a júliusi közgyűlés elé terjeszt, hogy ennek alapján a nyugdíjszabályzat módosíttassék.

Mint említettük, a tanács tagjai maguk is félnek ettől a kétfelé osztástól, mert az egész tisztviselői kart élők békés szellemet bontaná meg. A nyugdíjárulékot ugyanis minden tisztviselő egyenlő mértékben és kulcs szerint fizeti s a magasabb fizetésű tisztviselő épen nem kívánhatja a szerényebb fizetésűtől, hogy ez viselje annak a költségét, hogy terhelni a város költségvetését akar.

A javaslat osztályozása szerint az egész közelő és segéd személyzet, a számvétség egész tisztikara károsodnék. Már pedig maguk a hivatalnokok jelentették ki, hogy ezek ép oly fogalmazói munkát végeznek, mint ők.

A nyugdíjalap egységes és azt megbolygatni nem lehet. A nyugdíjalapot a tisztviselők maguk tartják fenn s a város csak átmenetileg dotálja, míg akkora nem lesz, hogy segílyre rá nem szorul. Tehát annak megterhelését a tisztviselők megkérdezése nélkül lehetetlennek tartják a tisztviselők. Ugy látszik, az egész kérdést legjobb lenne levenni a napirendről s akkorra halasztani, ha a fizetésrendezés már megtörtént. Mert egész más szemmel nézi a közgyűlés azt, ha például a tanácsnokok szolgálati ideje 34 évben van megállapítva, a fizetés nagyságának kiszabásánál, mintha negyvenben.

Kártyaadó.

Az alsós játék reformja.

Első játékos: Most meg fog pukkadni. Bemondom a vannak kvint kasszámat, egy egészséges túlérték ultimóval, a maga szépségéért sem hallgatom el az uhut, Fedák Sárít, banzájt és a gromit és hogy ráadásul gutaütést is kapjon, bemondom a kártyaadót.

Második játékos: Csakhogy kibeszélte magát! Most hallgasson meg engemet. De mielőtt hozzá kezdenék, csináljon végrendeletet, mert az után, amit bemondok a halotti szentségek felvétele nélkül, megter Ábrahám kebelébe. Kontra, mindenek kontra. Vannak, szekszet.

Első játékos: Rekontra kártyaadó.

Második játékos: Meg van maga hülyülve szubkontra kártyaadó és bemondom hozzá a Steiner Jóskát.

Első játékos: Hiszen maga tébolydába való. Mivel akarja maga megcsinálni a Steiner Jóskát, talán avval a beteg szeksztyével, amiből egy ütést sem csinál.

Második játékos: Ne beszéljen olyan sokat, hanem játsszék ki. Figyelmeztetem, hogy szubkontra kártyaadót mondok.

Első játékos: (Kijátszik. Játék közben megáll.)

Második játékos: Ne krakélereskedjék. Jól tudom mi jön, de nem akarok kijátszani. Elvégre én komoly ember vagyok és nem megyek bele minden számárságba. Kártyaadó nélkül játszom.

Második játékos: Hiszen maga egyenes le-szarmazottja Sip Istvánnak, maga közönséges sipista. Még meg is szubkontra a kártyaadót.

Első játékos: Nekem beszélhet. Ez nem komoly játék, a kártyaadó olyan, mint a tombola, azért van, hogy kijátszák.

Második játékos: (Vérben forgó szemekkel.) Hallja, ha maga resz viceket gyárt, én megölöm. Vagy komolyan játszik, vagy elmegy a sárga fenébe, de engem ne szekirozzon.

Első játékos: (Pokoli nyugalommal.) Én kijátszom a kártyaadót és nem játszom ki.

Második játékos: Maga Rinaldi, maga Balog Tuta, játsszék ki és ne játssza ki a kártyaadót, azt a kontrában fogamzott angyalát.

Első játékos: Nézze barátom, a tanács kitálát nekünk egy új figurát, ami csak akkor ér valamit, ha kijátszák. Ha én most kijátszom magának a kártyaadót, elvesztem a szubkontra, hát én nem vagyok beteg, inkább nem játszom ki a kártyaadót és kijátszom a kártyaadót, maga is kijátszani, ha a kezében volna és nem volna olyan bolond, hogy kijátsza...

Második játékos: (Ordítva.) Segítség! megbrült. Kijátszom: elvesztem, kijátszom: megnyerem, szerencsétlen. (Az ordításra több vendég fut oda.) Hallottak ilyet? (Elmondja a szubkontra kártyaadót.)

Egyik vendég: Hát mit ordítasz? Neki van igaza. Azért kártyaadó, hogy kijátsza, ha pedig kijátsza elveszti, hát inkább kijátsza.

Az egész társaság megőrül, de kijátszák a kártyaadót. Daru

Az izgató szesz.

Wekerle ellenszerei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 12.

A szesznek még a politikában is megvan a maga hatása. A politikai vendéglőben — a parlamentben — ép úgy izgulnak a szesztől, mint a falusi kocsmában. A képviselőket még mindig a pénzügyminiszternek a szeszadóról szóló törvényjavaslata izgatja. Wekerle az izgalom ellensúlyozására különféle ellenszereket ad be a honatyáknak, akik némileg elkábulnak ezektől s az izgalom rövid időre alászáll.

A szeszről és a politika hullámainról ezek a hírek számolnak be:

Harc a szesz körül.

Tegnap számunkban közöltük, hogy a képviselők körében aggodalmak merültek fel a benyújtott szeszidőjavaslatok iránt. Ezeket az aggodalmakat főleg azok a képviselők táplálják, akiknek válaszával közölt jelentékeny számú kisültös van: azonban egyik-másik képviselőnek az is az eszébe jutott, hogy hátha az iparon valami méltatlanság esett itt s talán mégis bíráltni kellene a javaslatot közgazdasági szempontból is, nemcsak a választók és nemválasztók szempontjából. Hátha nincs egészen rendén, hogy az iparúzó egy egész csoportját megfosztják vagyona jelentékeny részéről s felosztják ezt néhány száz nagybirtokos között, csak azért, mert az iparág jövedelmező. Miadest eszébe jutott néhány képviselőnek, akiket azonban Wekerle azzal nyugtatott meg, hogy a javaslat minden érdekekkel számol és a hatvan koronás megváltási ár nem novum az ipari szeszgyárak előtt. Pedig a dolog nem egészen így áll. Tíz év előtt, mikor a kontingens értéke jelentéktelen volt, 70 korona megváltási árt szabtak s most, mikor az ipariak tevékenysége folytán a kontingens értéke megtöbbszöröződött, 60 koronát ajánlanak fel.

A képviselőház folyosóján különben ma is igen élénken tárgyalták Wekerle javaslatát. A miniszterelnök majd az egyik, majd a másik csoporthoz ment és tárgyalásokat folytatott az elégedetlenkedőkkel. A balpártiak azt követelték, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről és csak szünet után tárgyalják. Wekerle huzamosabb ideig beszélgetett Farkasházy Zsigmonddal, báró Thorockay Viktorral, Molnár Jenővel és Csépany Gézával és olyan ígéreteket tett nekik, hogy a törvény végrehajtási útmutatásában gondoskodni fog arról, hogy a kisültők tulajdonosai bizonyos rekompenciákban részesüljenek.

A gyors munka.

A szövetkezett pártok kedden délután együttes értekezletet tartanak, amelyen a szeszadóról, a birtokrendezésről, a végrehajtási eljárás módosításáról és a csekkokról szóló törvényjavaslatokat fogják tárgyalni. A kormány-nak az a szándéka, hogy ha lehetséges, mindezeket a javaslatokat még a szünet előtt letárgyalja a képviselőház. Ha ez nem is sikerül, a szesz-törvényt és a végrehajtási novellát okvetlenül le akarják tárgyalni, az előbbi Wekerle sűrgeti, az utóbbi a függetlenségi képviselők, akik ezzel a törvényvel népszerűséget akarnak szerezni a kisemberek előtt.

SPORT.

Turisták Menyházán.

Kirándulás külön vonaton június 21 én. — Csűrán ünnepély — Mozgófénykép felvétel. — Majális és sétahangverseny. — Tűzijáték a vízben. — Turista bál. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Még élénk emlékekben van az aradi turista-egyesület brádi kirándulása, mely óriási látogatottságával első helyre került a magyarországi kirándulások krónikájában. Oly rekord ez, melyet a turisztikában jóval előttünk álló külföld is megirigyelhetne. E hó 21 én, vasárnap megyünk kies fekvésű fürdőjébe, Menyházára rendeznek hasonló zszerű kirándulást, mely azonban közelsége, változatosága és környezetmesétségénél fogva a brádi fölött fog állani.

Ha a brádi kirándulás túlszűrésére gondolunk, örömmel vesszük a turista egyesületől azt a hírt, hogy három száznál több jelentkező nem vehet részt a kiránduláson, melyre eddig már közel kétszázan jelentkeztek. Amint az érdeklődésből látszik, Menyházára idén a turistáknak több kirándulást kell majd rendezni. Kétségtelen azonban, hogy viruló pompájával és balzsamos levegőjével most júniusban a legszebb és legüdítőbb Menyháza.

A kirándulási programnak egyik kiemelendő pontja a Csűrán ünnepély, amely Mogyorósán fog lefolyni Kelemessé tesz a kirándulást a kínáló sok szórakozás, melyre idő bőven lesz, továbbá a délutáni majális az erdőben és a sétahangverseny az esplanadon. Legvonzóbb része lesz azonban a kirándulásnak az Uránia színház érdekes vállalkozása, mi az új donság ingerével hat a közönségre. Ez az a kirándulás mozgófényképekben való megörökítése, természetesen a résztvevő közönséggel együtt. Szinte bizonyosra vehető, hogy a közönség majd menyházai pókirándulást fog rendezni az aradi Uránia színházba, hogy egynapos változatos és élményekben gazdag kirándulásának színes élő képét lássa maga előtt elvonulni. Mint a kirándulás utolsó fázisáról keletkezett képünk arról a szórakozásról, melyet Wenckheim Frigyes grófi uradalmának intézősége készít elő a kirándulók közönségnek. Grammling Frigyes jószágkormányzó vezetésével a borossebesi intelligencia a menyházai egynapos kellemes üdülés betetőzésére a turista közönség tiszteletére este bált rendez a győgycsarnokban. A hatyutó körül este impozáns tűzijátékot rendeznek, miután a bál vész kezdeté. Akik tehát a bálon részt vesznek, azok hétfő reggel 8 órákor a rendes gyorsmotorral fognak Aradra érkezni.

Az uradalom előzékeny intézősége ez alkalommal megfelelő számú szobát is rendelkezésre bocsát a fürdőben, amelyek a bál után pihenő vágyók által díjtalanul vehetők igénybe. A kirándulók külön vonata vasárnap este fél hét órákor indul Menyházáról és 10 óra után ér Aradra. — Jelentkezni lehet az egyesület helyiségében, mindennap este 6-7 óráig és Kerpel László könyvkereskedésében.

+ Az Aradi Posta és Távirat Tisztviselők Sport-egyesületének vasárnapi bázisversenyéről általában az érdeklődés. Megjelenik a verseny Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő is, aki méltányolta az új sportegyesület lelkiismeretes és szorgalmas munkáját és első alapító tagnak lépett az A. P. S. E. körébe. Az él vezető nyújtó műsort alább közöljük. E programban egészen új — Aradon még nem látott — labda távrugás és füleslabda hajítás is fel van véve.

A verseny programja a következő:
100 yardos síkfutás 17 éven aluliak részére. 100 yardos síkfutás. Súlydobás. Magasugrás. Gerelydobás. 1/4 angol mértőldes síkfutás. Discosvetés Távrugás. Labdatávrugás. Füleslabda hajítás. 1 angol mértőldes síkfutás (handicap). Football match (I. és II. csapat között).

Zsűri tagok: Szél Ernő p. t. felügyelő, Balogh István, Neumer József, Nagy Sándor, Kerényi Kálmán, Balázs Géza.

Időmérő: Lázár Jenő, Till Ede, Célbírók: Fritz Béla, Péchy Géza, Martinszky István. Pályabírók:

Guttman János, Dobsa Ferenc, Duffner János, Bredményhirdető: Erdélyi Ferenc.

+ Az Aradi Athletikai Klub házi atletikai versenyét tartja a hó 14-én délután 3 órakor Török Gábor-utcai sporttelepén a következő programmal: 100 yardos síkfutás. 200 yardos síkfutás. $\frac{1}{4}$ angol mértékegység síkfutás. 1 angol mértékegység síkfutás. Magasugrás. Rudmagasugrás. Távugrás. Súlydobás. Gerely (magyar). Diszkoszvetés. Gerelyvetés (svéd). Helyből magasugrás. Távugrás. Kalapácsvetés. 1 angol mértékegység gyaloglás. Az atletikai viadal belépő díj nélkül tekinthető meg. E viadal előmérkőzése lesz az a hó 18-án Aradon tartandó délmagyarországi bajnoki atletikai viadalnak.

Letartóztatott szerelmesek.

A Brunhuber-ügy a törvényszék előtt.

A sürgönyhamisítás következménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Tegnap volt épen egy esztendője annak, hogy az aradi közönség előtt akkor már jól ismert Brunhuber-ügyben érdekes fordulat állott be. Brunhuber Gyulát, ennek a nem mindennapi szerelmi históriának hőst, ez nap este a szegedi állomáson letartóztatta a rendőrség, mikor szerelmesével, H. Kovács Idával együtt Aradról Szeged felé utazott.

A váratlan letartóztatás oka egy aradi távirat volt, melynek feladójaként a leány anyja, Zubrecsky Viktoria aradi vendéglősné volt feltüntetve. A táviratban az anya arra kérte a szegedi rendőrséget, hogy a Szegeden átutazó Brunhuber Gyulát és Kovács Idát tartóztassa fel, mert a fiatalember megszöktette hazulról a leányt. A távirat közölte a szerelmesek személyleírását és kérte azoknak Aradra kísérését. E személyleírás alapján két szegedi detektív az állomáson le is tartóztatta és minden tiltakozás ellenére a rendőrség fogházába szállította az utazó párt és másnap a hajnali vosszal Aradra kísérte.

Itt aztán nagy meglepetés érte a detektíveket. A szerelmes párral beállítottak a vendéglősné lakásába és így szóltak az asszonyhoz:

— Teljesítettük a kívánságát és visszahoztuk a leányt! Máskor őrizze jobban!

Az asszony nem értette a dolgot.

— Nem kívántam én Önöktől semmit. Mi köze maguknak a leányomhoz?

A csodálkozás sora ekkor a detektíveken volt. Előmutatták a sürgönyt, melynek alapján az utazó párt letartóztatták. Erre aztán kiderült az ügy. Az asszony semmit sem tudott a sürgönyről, amelynek eredetéről azonban Brunhuber Gyula szolgált felvilágosítással. Elmondotta, hogy az aradi állomáson találkozott Ferenc nevű öccsével, aki megkérdezte tőle, hova utasik a leánnyal. Ő elmondotta, hogy a leány egy Szeged melletti községbe megy nagy nénye temetésére és ő oda elkíséri. Az öccse ekkor kijelentette, hogy ő ezt nem fogja megengedni, mert apjuk megtiltotta, hogy Gyula a leánnyal együtt legyen. Mikor Gyula kikérte magának az ilyen beavatkozást, öccse kijelentette, hogy tudja ő módját annak, miként lehet meghusítani az ilyen közös kirándulást. Nagyon is valószínűtlen, hogy ezt a sürgönyt, melyről az asszony semmit sem tud, Brunhuber Ferenc küldte.

Brunhuber Gyula gyanúja a'apos volt. A sürgönyt tényleg öccse küldte, amiről a leány anyja később meg is győződött és ezért fellelőntést tett Brunhuber Ferenc ellen. Az aradi járásbíró tavalgyással tárgyalta ezt az ügyet és személyes szabadság megsértése miatt 50 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Ezt

az ítéletet megfellebbezték, mire az aradi törvényszék büntetőtanácsa decemberben a felek meghallgatása után megsemmisítette a járásbírósi ítéletet, kimondva, hogy okirathamisítás vétsége forog fenn és ezért az ügyet újabb eljárás végett az ügyészséghez teszi át. Az ügyészség indítványára ennek következtében a törvényszék vádtanácsa okirathamisítás miatt helyezte vád alá Brunhuber Ferencet.

Igy került az ügy megint a törvényszék elé, melynek büntetőtanácsa ma délutánra tűzte ki a fő tárgyalást. A tárgyaláson Bittó József elnökölt, szavazóbírák voltak: Heller Mór és Szabó József, a vádat Kovács József kir. ügyész, a védelmet Momák Döme dr. ügyvéd, a sértettet pedig Radó Károly dr. képviselte. A törvényszék az ügy kényes voltára való tekintettel zárt tárgyalást rendelt el. A kihallgatott felek és tanúk fentartották a járásbírósi elött tett vallomásaikat, melyekből beigazolást nyert, hogy Brunhuber Ferenc sürgönyéről a leány anyja egyáltalában nem tudott.

Ami azonban a vétség természetét illeti, a törvényszék most újra a járásbírósi felfogását tette magáévá és nem okirathamisításnak, hanem személyes szabadság megsértésének vétségét látta fennforogni és ezért Brunhuber Ferencet 200 korona pénzbüntetésben és 60 korona költség megfizetésében marasztalta el.

Az ügyész a vétség minősítése miatt fellebbezett, a védő felmentésért apellált, a sértett felek megnyugodtak az ítéletben. Így az ügy most a királyi tábla elé kerül.

Lipót Szalvátor főherceg Aradon.

Vizsgálat a kisszentmiklósi tüzéreknél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Egy hét múlva előkelő katonai méltóság érkezik Aradra. Itteni katonai körökben ugyanis azt beszélnek, hogy e hónap 20-án Aradra, illetve a szomszédos Kisszentmiklóásra érkezik Lipót Szalvátor főherceg, a tüzérség főfelügyelője.

A főherceg ez alkalommal a kisszentmiklósi hetedik lovasútegosztály fölött tart szemlét. A főfelügyelő nem direkt Aradra jön a vizsgálat megtartása végett, hanem vizsgálati körútjában ide is betér. Most ugyanis az egész monarchiában megszemléli a tüzérségi állományt.

A tüzérségi állományban tudniillik nagy változások történtek az utóbbi időben. Így például az arad-kisszentmiklósi lovas tüzérhadosztályt kivették a VII. hadtest parancsnoksága alól s még két úteggel való megerősítés után önálló működési kört kapott. Most, hogy ez megtörtént, a főherceg meg akar győződni arról, mennyiben felel meg rendeltetésének az arad-kisszentmiklósi útegosztály.

A főherceg látogatásának hírére egy tüzérvezérőrnagy hozta Aradra Temesvárról.

Ugyanis tegnap este érkezett Aradra Schmidt Ferenc vezérőrnagy, a 7. tüzérdandár parancsnoka Temesvárról, hogy a kisszentmiklósi 7. tüzér útegosztály felett szemlét tartson. Schmidt vezérőrnagy ma reggel megtartotta a szemlét s az úteg tisztikara előtt teljes megelégedésének adott kifejezést. Délben a tisztikar a vezérőrnagy tiszteletére ebédet adott, melyen [más csapat] parancsnokai is részt vettek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Olasz opera. A nyári színházi szezon még csak június 20-án kezdődik, de már ma megnyitják az aréna kapui, hogy négy napra hajlókot adjanak Massini olasz opera társulatának. Nem a legjobb hír előzte meg ezt a Magyarországot járó sztadascuét, annál nagyobb meglepetésünkre szolgált tehát a Troubadour mai előadása. Eleonorát régi ismerőstünk, Piacentini kisasszony adta. A kisasszony tavaly Guerra tanár gyermekoperájának volt a primadonnája és fényes sikereket aratott Aradon. Mi már akkor a nagyok mértékével mértük és ime egy év alatt kinőtt a kurta szoknyából. — Ugylát szik mintha egy kicsit férjhez is ment volna — és mint egy nagy társulat primadonnája jött vissza. Koloraturája nagyot fejlődött azóta, igazi énekművészettel kezeli kellemes szopránját. A közönség lelkesült óvációkban részesítette. Határozottan nagy sikere volt szerepében Assucua Govoni kisasszonynak, akinek nagyon szép hangja van. A tenoristáról, egy általa megjelenésű urról, határozottan ki kell jelentenünk, hogy nagyon tehetséges. Hasonlóan pompás Luna gróf Belletti ur és nagyon szép basszbariton hangja van Dighulle urnak. A kar a legnagyobb precizitással végzi a dolgát, a zenekar pedig Massini ur vezetésével kifogástalanul interpretálja Verdi muszkáját. Az olaszok lényesen rácaffoltak a rossz hírekre és a bemutatkozás után a legnagyobb pártolást érdemlik meg. H. G.

* A mozgófényképek sikere Az egész civilizált világ meghódolt a mozgófényképeknek. Az emberi elme egyik legnagyobb találmányát most X. Pius pápa érdemesíteli nagy kitüntetésre. Egy londoni kinematograf gyáros megbízást kapott, hogy a Vatikánról mozgófényképeket készítsen, egyben felhatalmazást kapott arra is, hogy a képeket az egész világon bemutathassa. Az Uránia-színház igazgatója amint értesült a szenzációról, azonnal érintkezésbe lépett a meghatalmazott céggel és az első egyike lesz, akik a Vatikánról készült képet bemutatják a közönségnek. Az Uránia egyébként is vezet újdonságok tekintetében. Mostani műsorán káprázatos dolgokkal lepi meg a közönséget. Ez a műsor, mely zebbnél-zebbné képekből van összeállítva, még csak szombaton kerül előadásra, vasárnap pedig ismét teljesen új képek debutálnak.

* Új idők. Az összes furdók és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálni Herczeg Ferenc hetilapját, az Új Időket A nyári szezonban is bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönséget, a magyar ur társadalmat. A szerkesztő Herczeg Ferenc mellett a magyar írók színe java ir ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Gárdonyi, Bródy, Ambrus, Szomaházy, Lovik, Lyka Károly, Heltai, Farkas Pál, Endrődi, Szabolcska és mások a dolgozó társai. Különös közkedveltségű alakja Horkayné, ez az elmés gentriasszony, aki hosszabb szünet után most ismét megjelent s majd minden héten közreadja párbeszédeit. Egyszer a parkklubban, másszor a cukrászoltban történnek ezek a megjegyzések, amelyek a közélet, a társadalom eseményeit veszik ugyancsak csipős, székimondó, de mindig finom hangú kritika alá. Aktuális dolgokat karrikíroznak a lap fejlécrajza, amelyek öletességük, humoruk révén hamarosan mindenütt kedvelté tették szerzőjüket, Mühlbeck Károlyt. Az Új Idők előfizetési ára negyedévenként 4 kor. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám. Az új negyed július 1-én kezdődik.

* Az olaszok vendégjátéka. Holnap este lép fel másodszer Massini olasz operatársulata a nyári színházban. Az olasz művészek, akik Aradra Szegedről jöttek, óriási sikert arattak

Szegeden. Az ottani lapok elragadtatással írnak a társulatról, amely csupa elsőrangú művészből áll. Holnap, szombaton Bizet halhatatlan operáját, a Carmen-t játsszák. A színtársulat, amely most magyarországi körúton van, megmutatja, hogy szerény keretek között is lehet élvezetes előadásokat produkálni. A magán-szereplők elsőrangú énekesek és kiváló színjátékosok is. A kar pedig fegyelmezett és szintén jó énekesekből áll. Ezek a vérből művészek megérdemlik, hogy az aradi közönség támogassa őket, hiszen műélvezetet szereznek a publikumnak.

TANÜGY.

(—) Új polgári fluskola. Hunyadvárme gyé Brád községében a jövő tanévben áll. polgári fluskola nyílik meg. A latin nyelv is tanítatik, tehát gimnáziumot pótol. Mivel fokozatosan fog kifejlesztetni, szeptemberben csak az I-ő osztály nyílik meg. Tandij és más díjak az áll. polg. iskolákban szokásos módon és nagyságban fizetendők. A szegények tandijmentesek.

A drága pásztoróra.

Kasszalünder a törvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

A törvényszék tárgyalótermében együtt ül a szigorú büntető tanács. *Bittó József* elnököl. Az ügyész a vádlottak padjára ültet egy fiatal nőt. A vád tárgya nehezen határozható meg. Oreg és szór ezalhasogatásban megöszült jogászok törték már azon a kopasz fejüket, vajjon a szerelem olyan adás-vételi árucikk, melynek az árát az ideiglenes szerződésre lépő felek közösen határozzák-e meg, tehát két oldalú szerződésen alapuló üzlet, vagy pedig a szerelem szállító az illetékes tényező annak megbíráására, hogy milyen árfolyam jegyzés mellett hajlandó a pontos szállításra. Tehát tulajdonképpen még az sem volt eldöntve a mai tárgyalás megkezdése előtt, vajjon *Blitz* Mariska aradi kasszanó ügye nem tartozik-e a tőzsde bíróság elé, nem ez illetékes-e annak megszabására, hogy egy pásztoróra háromszáz koronával nagyon megvan-e fizetve?

De egy elnyomott szegény nő, aki nem járatos a törvény szövevényes utjain, mit ért a bírósági illetékesekhez? Semmit. Megjelent a hívásra s ma remegve hallgatta végig, amint a komor ügyész a büntető törvénykönyv 384. szakaszába ütköző lopással vádolja meg és a tényállást olyképp adja elő, hogy a fenttisztelt ró május 28-án a reggeli órákban eltelejtette a különbséget az enyém és tied között s egy tisztelőjének — egy aradi ifjúnak — tárcájából többet talált kivenni, mint az elhagyott hölgyek támogatására szálni szokott.

Tágranyit szemekkel bámult ónagysága a poros levegőbe, de nem értette meg a vádat. Nem tudott megbarátkozni azial a gondolattal, hogy ilyen tekintélyes külső ur, mint az ügyész is, honnan a poklok mélyéből merítette a róla emelt vádat s olyan dolgokról beszél, amiről csak ketten tudnak: ő meg a hajnali látogató. Ez pusztán kombináció, fantázia, találgatás vagy ehhez hasonló fikció lehet a szigorú ur részéről. Ha legalább írásos szerződést tudna a szemé elé tartani, amelyből megállapítaná, hogy: nagyszád, ön a szerződés 16 ik pontját szegte meg, mikor 5 korona helyett háromszázal elégitette ki magát. De ilyen írása nem volt az ügyésznek.

Akkor tehát nem tud semmit s így ő az erősebb, amint azt bebizonyítottak is vette a törvényszék. Még csak fia tanut sem tudott a vádhatóság felvonultatni. Mert aki a legilletékesebb lett volna a bizonyágtételre — a megkárosított ifju — ez alkalommal gavallér volt s azt mondotta, hogy ez nem büneset, hanem közönséges adás vételi ügy.

Adszá nesze: a szerelemért cserébe 300 koronát adott. Amit keresett, megkapta, nincs tovább semmiféle panasz.

A bíróság is így gondolkozott s szépen kinyitatta a tárgyalás tartamára bezárt ajtókat s *Blitz* Mariska, a kassza ssőke tündére rehabilitálva lépett ki azon

A T. HÁZBÓL.

Bakfistörténetek.

A rabbinus tanácsa.

Arról volt szó ma a Házban, hogy a néppárttal néha baj van s ilyenkor *Rakovsky István* soha sincs itthon. Erről azért csevegtek, mert egy fővárosi nagy napilap leleplezte a néppárt üzelmét. *Bathány Tivadar* gróf megjegyzi:

— Érdekes, hogy *Rakovsky* mindig talál ürügyet, hogy elszeljen. Rendszeresen Bécsbe megy s azt mondja, hogy valami könyvet keres.

— Az ám, — véli *Veisz Julián* — most bizonyosan a *Wahmund* brosurát tanulmányozza.

— Ugyan, hagyjatok békét annak a brosurának, az egész nem egyéb, mint egy buta tákolmány.

— De hát ez a szakmába vág — vetik ellene.

— Egyáltalában nem — ríposztos *Apponyi Albert* gróf miniszter. — Én a jelenlegi helyzetben a politikusok részére legalkalmasabb olvasmányának a *Veisz Julián* barátunk *bakfistörténeteit ajánlanám*. Azok ártatlanok és ennél fogva ártalmatlanok.

Molnár Jenő, a csipős nyelvű szentesi honatyja képviselők társaságában az aktuális teendőkről beszélgetett ma. Az ingyenes népoktatásról és a szeszadójavaslatról volt szó.

— Mind a kettő spiritusjavaslat — mondja *Molnár*. — Az a különbség köztük, hogy *Apponyi* az oktatást nem akarja kontingentálni, hanem meghagyja a tulajdonosoknál, a felekezeteknél. *Wekerle* viszont el akarja venni a szeszkontingenst az állam részére. Olyan ez, mint a dupla bajos zsidó dolga. A dupla bajos zsidó elment a rabbinushoz és panaszolta, hogy két baja van. Egyik, hogy nincs gyerek, a másik pedig, hogy a bérlet lejárt. Az asszony tehát imádkozni jár gyerekekért, ő, a férj viszont a birtokoshoz jár kérni a bérlet meghosszabbítását, de se az asszony kérésének, se az ő kérésének nincs fogantaja. A rabbi gondolkozott a dolgon s végül est a tanácsot adta:

— Kedves barátom, mivelhogy az eddigi módszer nem használt, próbáljátok megfordítva: menjen az asszony a bérlet miatt a birtokoshoz és menj te imádkozni a gyerekekért.

És csodák csodája, ez a megfordított eljárás eredménnyel járt: a bérletet is megkapta a férj s a gyereket is az asszony.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Felhívás az aradi lsz. jót. nőegylet és népkonyha védasszonyaihoz: Vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a templomi esketése *Grossman Alfréd* dr. urnak *Wollfisch Irén* kisasszonynyal. Ezen örömmünnepeyből mindnyájunk szíve részt kíván magának, mert lelkünk egybeforrott azokkal, akik a boldogságnak részesei. Hálás elismerés és benső tiszteltet hatja át intézményeink minden tagját odaadó működés és ernyedetlen buzgóság nyo

mán, amely oly áldásos eredménnyel érvényesül együletünk felvirágztatására. Az örömmünnepe mindnyájunknak az a nap, amely *Wallfisch* Árminné urnőnek, a népkonyha nagydíjnyel elöljárójának és bold. dr. *Grossman* Jakabné urnőnek a nőegylet felejtethetetlen emlékéül, érdemekben gazdag pénztárosának és alapítke gondnokának nagyrabecsült családjára nolinap fölvirrad. Legméltóbban úgy ünnepelehetjük azt, szeretetünket méltóképen azáltal nyilváníthatjuk, ha a tisztelt védasszonyok ezen násznál teljes számban megjelennek sziveskednek. Fenntartott helyekről gondoskodva van. *Newman-Fürst* Mária elnök.

Kéjgyilkosság a fővárosban.

Titokzatos büntény a Gellérthegyen.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 12.

Titokzatos bűnügyben folytat most nyomozást a budapesti rendőrség. Egy szerencsétlen leány gyilkosait keresik és a nyomozás eddigi adatai kiderítették, hogy nem közönséges büntényről, hanem kéjgyilkosságról van szó, melyet pünkösdi hétfőjének éjjelén a Gellérthegyen követtek el. A borzalmas esetről fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

Néhány nappal ezelőtt megírták a fővárosi lapok, hogy pünkösdi hétfőjének éjjelén a Gellérthegyről egy fiatal leány lezuhant és meghalt. A holttestét nem tudták megállapítani és a rendőrség abban a véleményben volt, hogy a leány megcsuszhatott a hegyen és összeszórtta magát.

A temetés után pár nappal azonban egy névtelen levél érkezett a budapesti főkapitánysághoz. A levélben elmondja annak írója, hogy a Gellérthegy alatt talált leány nem véletlen szerencsétlenségnek, hanem büntetnek lett áldozata. A leánynyal ő — írja a névtelen levélíró — a Városligetben ismerkedett meg, ahonnan kettesben elmentek a Gellérthegyre sétálni. Ott sétálgattak még késő délután is, amikor szembejött velük egy tűzér és két civil. Ezek körülfogták a sétálókat; a két civil detektívnek mondta magát és mialatt ők igazolásra szólították fel a leányt, a tűzér a férfit — a levél íróját — levezette a hegyről, azzal, hogy átadja a rendőrségnek. A hegy tövé-nél azonban eleresztette őt. Hogy a leánynyal mit műveltek, nem tudja és csak később értesül: az újságokból annak haláláról. A levélíró megjegyzi még, hogy nem árulja el magát, mert akkor neve a lapokba kerülne.

A titokzatos levél nyomán a rendőrség erőlyesen hozzálátott az eset kinyomozásához. A nyomozás hamar eredménnyel is járt. Megállapították először is, hogy a holtan talált leány *Geng* Mária, huszonhárom éves cseléd, aki legutóbb a Peterdy-utca 36. számú házban szolgált. Axonkivül több nyom arra mutat, hogy a leány gyilkosságnak, még pedig *kéjgyilkosság*nak lett áldozata. A leányt minden valószínűség szerint a két ismeretlen lökhetke le a hegyről, mintán előbb erőszakot követtek el rajta. A rendőrség a lapok útján hívja fel a névtelen levél íróját, hogy személyesen jelentkezék, vagy legalább pontosabb adatokkal szolgáljon a főkapitányságnak.

HIREK.

Szerencsétlenül járt herceg.

Megharapta a veszett kutya.

— Az Aradi Közlöny társasági értesítése. —

Arad, június 12

Különös szerencsétlenség történt tegnap a fővárosban. Budán, az Álló-utcában lakik Porcia Aladár herceg Béla nevű kis fiával.

Volt a hercegnek egy gyönyörű, sárgaszínű dakszili kutyája. A kis Béla herceg majdnem állandóan a kis kutyával játszadozott.

Tegnap szintén együtt pajkoskodtak, amikor a kutya hirtelen fölborzolta a szőrét s rárohant a kis fiúra. Ez menekülni akart, de az állat irama gyorsabb volt, *beleharapott a lábába.*

A seb nem volt ugyan terjedelmes és mély, mégis a herceg azt gondolta, hogy a kutyát nem lehet többé a háznál tartani.

A gyepmester alkalmazottja, nemsokára megjelent és meg akarta fogni a kutyát. Ez azonban elbujt a pamlag alá. Most izgalmas hajszát keletkezett. Botokkal, rudakkal piszkálták, ütötték, mire hirtelen előugrott és tájékozódó szájával nekiment a gyepmesternek.

Abban a pillanatban a kutya teljes erővel beleharapott a combjába. A kétségbeesett kiáltásra maga Porcia Aladár herceg is előlépett. Mikor látta, hogy miről van szó, ő akarta az állatot a butorok alól kihajtani. De őt is, majd a kis fiát is megharapta a dühös állat. Mindkettőjüket a combján sebesítette meg.

A gyepmester emberei később elfogták a kutyát, megölték és az állatkór-bonctani intézetben fölboncolták. Itt megállapították, hogy előrehaladott veszettségben szenvedett.

Természetes, hogy a herceg és fia azonnal a Pasteur-intézetbe ment és itt gyógykezelteti magát. *A sebesüléseiket komolynak találták az orvosok.*

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 13-án az időjárás: Meleg, enyhe.

— Az új husz koronások. Az Osztrák-Magyar Bank ma hivatalosan közzétett hirdetménye szerint a jelenleg forgalomban lévő husz koronára szóló bankjegyeket bevonja és 1908. június 22-én megkezdí az 1907. január 2-án keltezett husz koronáról szóló bankjegyek kiadását. A régi huszkoronásokat a bank fő- és fióktartózatánál 1910. június 30-ig fizetésképpen, vagy átváltás végéig be kell szolgáltatni. A régi huszkoronások 1910. június 30-ika után értéküket veszítik, mert attól kezdve a bank többé ezeket nem köteles beváltani, vagy fölcserélni.

— Segélykiáltás az uralkodókhoz. Londoni távirat jelenti: A Szerbiában élő boszniai és hercegovinai emigránsok táviratot intéztek a revali találkozás alkalmával Edward angol királyhoz és Miklós orosz cárhoz, akiket arra kérnek, hogy emlékezzenek még a boszniai és hercegovinai népről, amely még idegen iga alatt nyög és nem tud hozzájutni ama jogalhoz, melyet az európai nagyhatalmak a konstantinápolyi konferencián 30 évvel ezelőtt neki biztosítottak.

— Új vasut Aradmegyében. A kereskedelmi miniszter Csorvássy István ügyvéd, Kornstein Hermann takarékpénztári vezérigazgató és Barta Ferenc dr. ügyvéd nagyszalonai lakozóknak az aradi és csanádi egyesült vasutak Csermő állomásától Somoskés, Barakony, Talpas, Feketebátor és Tulka községek érintésével a m. kir. államvasutak Nagyszalonai állomásáig és innen folytatólag Mezőgyán, Zsadány, Komádi, Magyarhomorog és Mezősas községek határain át a m. kir. államvasut Berettyóújfalui állomásáig és folytatólag Tépe község érinté-

sével a debrecen—derecske—nagyfátal h. é. vasut Derecske állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemű helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálatai engedélyt egy évi időre kiadta.

— A dandárparancsnok tanulmányuton. Arendt Lajos, vezérőrnagy dandárparancsnok holnap Szegevárra utazik és ott csatlakozik azokhoz a tábornokokhoz, akik hőszeniorál Conrad Ferenc altábornagy vezérkari főnök vezetése alatt a *nagyszabent* hadtest területén harcászati gyakorló utazást tesznek lóháton. A gyakorlaton a VII. és XII. hadtest, valamint a szegedi és kolozsvári honvédkerület tábornokai vesznek részt.

— Kerületi esperesi gyűlés Gyorokon. E hó 11-én tartotta kerületi esperesi gyűlését — mint tudósítónk írja — a gyoroki esperesi kerület Raskó Sándor gyoroki h. esperes plébános elnökelete alatt. Megjelentek a gyűlésen, a hol folyó ügyeket tárgyaltak: Szatmári Géza pécskai klérusmúlt esperes plébános, Sírmai János újszentannai esperes plébános, Priszter Ágost m.-radnai zárda főnök, Bukovatz János fakerti plébános, Kummerhuber Sándor újpánai plébános, Nagy József pankotai plébános, Teffert Ferenc világosi plébános, Gsbl Otmár glogováci és Balázs Mózes gyoroki káplánok, továbbá: Misznyik Márton gyoroki nagybirtokos-kegyur, Konec Benő nagybirtokos, Tabajdy Gyula jegyző, Hoffman Károly szőlőbirtokos, Hajabács János tempomatya, Krausz Elemér gyógyszerész, Raskó István mint vendégek. A gyűlésből Raskó Sándor indítványára meleghangu táviratban üdvözölték Csernoch János dr. csanádi püspököt.

— Justh Gyula 40 éves találkozója. Fővárosi tudósítók jelenti: Justh Gyula, a képviselőház elnöke holnap találkozik a budapesti főgimnáziumban azokkal az iskolatársaival, akiket negyven évvel ezelőtt együtt tett érettségét. Az érettségizők akkor 54-en voltak és közülük most 27 van életben. A találkozóon többek közt jelen lesznek még Lang Gyula, Vég József, Szerb György, Szathmáry Pál és Thalys Kálmán, aki annak idején a gimnázium történet-tanára volt.

— Közigazgatási építkezések Csanádmegyében. Csanádvarmegye alispánja a Makon építendő főszolgabírói lakás, a nagyfátai és mezőkovácsházai főszolgabírói hivatali helyiségek kibővítésének építőlparos munkáit június 14-én délelőtti tíz órakor a vármegyeházán tartandó versenyt alapján vállalatba adja.

— Az életunt Zay gróf édesanyja a következő nyilatkozatot teszi közzé: A lapok a fiam öngyilkossági kísérlete megemlékezésénél azt írják, hogy fiam az utóbbi időben kicsapongó életet élt, éjjelezett, mulatott, költökezett. Ez nem felel meg a valóságnak. Igaz ellenben, hogy *egy zug bookmaker keze közé került*, kinél kisebb összegeket vesztett, mi különben is nagy idegességét még jobban fokozta s ez főokozója lettének. Fiam eddig kihallgatható nem volt. Budapest, 1908. jún. 12. Zay Miklósné grófné, sz. Károlyi Margit grófné.

— Huszonöt éves jubileumi banket. Az Aradi és csanádi egyesült vasutak központi tisztviselői kara holnap, szombaton este a Baross-parki klosszban Kállay Nándor ellenőr 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából banketet tart.

— Öngyilkos banktisztviselő. Krikkay József 20 éves banktisztviselő, az aradi központi takarékpénztár hivatalnokja tegnap este tizenegy órakor *Sárossy* utca 7. számú házban lévő lakásán revolverrel fejbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkos, aki özvegy Krikkay Józsefné fia, Lippáról való s néhány hónap óta állott a bank szolgálatában. Tegnap este még barátaival együtt vacsorázott a *Boros Béni* körben és vacsora után velük együtt betért a

Központi kávéházba is. Senki sem sejtette, hogy a fiatal ember végzetes tette készül. Az utóbbi napokban ugyan rossz kedvű volt, de ennek a bankban, ahol pontosan végzte teendőit, nem tulajdonítottak fontosságot. Barátai valóságosnak tartják, hogy *szerelmé* bánatában röpitett golyót az agyába. *Krikkay* egy *világosi* család leányának udvarolt s pünkösdkor látogatásban volt nála. Mikor visszajött, tisztviselő társai előtt arról panaszkodott, hogy hidegen fogadták s ő azt hiszi, valaki megrágalmazta őt a család előtt. Levelet nem hagyott hátra. Temetése holnap délután lesz a temető halottas házából.

— A megrendszabályozott bózások. Az aradi bózások szilente napról-napra foglalkoztatják ügyekkel nemcsak a közönséget, hanem a hatóságokat is. A macedon és bosnyák férfi kofák a közönség kiszolgálása körül különösen igy nyaranta nem igen tartják be a közegészségügy szabályait. Tavaly is több ízben volt összeütközésük a főkapitánysággal, amely szigorú figyelemmel kíséri azokat a hűsítő italokat és édességeket, melyeket a piros sapkás árusítók Arad utcáin az izzadó közönségnek kínálnak. A napokban *Sarlot* Domokos főkapitány megint egy rendeletet adott ki, amelyben a bózásokat egy üdvös higiénikus követelmény betartására szorítja. Ezek a bóza és limonádé-árusítók ugyan is a hűsítő italokba igen gyakran, különösen nagy meleg idején, jeget dobálnak be. A jeget tartály úgy látszik nem elég hidegen tartja az italokat és így a bózások a közönség szomját egy kis Mirosl-jéggel akarják enyhíteni. Nem igen törődnek azzal, hogy ez a tisztátalan jég a fertőző betegségek legjobb terjesztője és különösen a bózások nagy klienturájára, a gyermekekre nézve nagyon veszélyes. Előért most igen jogosult a főkapitánynak rendelete, mely így szól:

Tudomásomra jutott, hogy az aradi bóza és limonádé-árusítók a hűsítő italokba légvermekből származó jeget dobálnak bele. Miután a városi orvosi hivatal véleménye szerint a légvermekből származó jégnek ily módon való használata az egészségre ártalmat idézhet elő, a jégnek a hűsítő italokba való bedobását *ezennel betiltom* s ismílvem a bóza és limonádé-árusítókat, hogy az italokat oly módon hűtsék le, hogy a jég az élvezendő hűsítő itallal ne érintkezzen. Azon árusítók, kik ezen betiltás dacára az italokba jeget dobnak, az 1876. évi XIV. t. c. 7. § a alapján 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel behajthatatlanság esetén 60 napig terjedhető elzárással fognak büntettni.

— Maud Allan és a harisnya-kényszer. Manchesterben letiltották a színpadról Maud Allant, a mezitelen lábú szép táncosnót, akit mi aradiak a múlt évben megesudáltunk. Az ottani varieté színpad július hónapra szerződött a híres táncosnót, hogy csinos lábaival interpretálja Chopint és Mendelssohnt. A manchesteri erénybizottság azonban kijárta a rendőri tilalmat, amelyet hiába igyekeztek a művészet barátai visszavonatni.

— Az nem baj, ha valakinek a lába mezitelen — jelentette ki a rendőrfőnök — de tisztességes ember nem nézi meg. Ha miss Maud Allan mindenáron táncolni akar, akkor huzzon fel — harisnyát.

Angliában most arra kíváncsiak az emberek: elfogadja-e Maud Allan a harisnya-kényszert vagy inkább lemond a manchesteri vendégzereplésről.

— Ahol a levélhordó sem tud olvasni. Nagyváradról írják: Bihar megye keleti részének kultur állapotaira jellemző furcsa kis jelentés érkezett a megye alispáni hivatalához. Arról van szó, hogy Brátka községben a hivatalos idézők kébesítől, a jó dobos kis bírók sem írni sem olvasni nem tudnak. Így aztán megtörténik az a mulatságos eset, hogy a Pap Vasiall idézőjét és egyéb levelét Jove Pávelnek kézbesítik s aztán a hivatalos írás betekig ván-

dorel a feluban hásról házra, míg a címszót megvárja. A jó brákkal atyafiak astán két három hét múlva jelentkeznek a bíróságnál, már akít hova szólít a pecsétes levél. Ebből aztán sok jogtalan, konyodalmas eljárás keletkezett, míg a bíróság rájött, hogy hol a hiba. Most aztán a törvényszék és a járásbírók írtak a megye alispánjához, hogy utasítsa Brátka község s több a megye keleti részében lévő falu előjáróságát, hogy alkalmazzanak írásudó embereket a levelek kézbesítésére, mert így csődös mond az egész kormányzat.

— **Eltűnt halastó.** Kapcsvállról jelentik: *Kacsokovics* Zoltán somogymegyei földbirtokosnak mocsoládi birtokán egy másfélholdnyi területű halastó volt, amelynek közel 25 ezer köbméter vize volt. A szépen gondozott halastó egyike volt a vármegye legtöbbet érő halastóinak. Ez a tó pünkösdi hétfőjén egyszerűen eltűnt. A tó partján levő fűfák egyike ugyanis kidőlt s a munkások a kidőlt fat kiemelték. Alig emelték ki a vízből a fűfát, amikor a fatörzs helyén maradt gödörbe nagy rugással tódult be a víz és alig két óra alatt a halastó vize teljesen eltűnt a gödörben. A tó fenekén ott maradt csupaszon és a halak csoportosul ficáncoltak, vergődtek a szárazzá lett tófenéken. *Kacsokovics* az esetről jelentést tett a budapesti geológiai intézetnek, ahonnan geológusok fognak kimenni a helyszínére, hogy megállapítsák, hogyan és hová tűnhetett el két óra alatt a halastó 25 ezer köbméter vize.

— **Öngyilkos kísérlet tintával.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti Rökk Szállátnál felső kereskedelmi iskolában ma délelőtt hirtelen rosszul lett *Greiner Gyula* 15 éves középiskolai tanuló. *Greiner* vizsga alatt görcsök fogták el és hirtelen összeesett. Rosszul lettének az az előzménye, hogy egyik tanára megbuktatta és ezért a fiu meg tegnap öngyilkossági szándékából tintát ivott. Akkor semmi baja sem lett, de ma már éreztette hatását a tinta, úgy, hogy a mentőknek kellett kórházba szállítani az elkeseredett fiut.

— **Álarcos rablók az esperes lakásán.** A baranyamegyei *Beremendről* jelentik, hogy *Schultz Károly* esperes lakásán vasárnap este rablótámadás történt. Az esperes vendégeit kísérték ki s egy udvari ajtón tért vissza lakásába. A támadók leshelyükről távozni látták az esperest, de visszatérni nem s így a szobába rontottak. Ott sem vették észre a beálló esti sötétségben az esperest, csupán házvészétől. A munkásrubonyos viselő, bekormozott arcu két merénylő egyike puksát ssegezve pénzt követelt a házvészétől, társa az ajtónál örködött. Az észre nem vett esperes bátran széket ragadott és avval *rásujtott a rablóra*, mire ez rémülten menekült társával együtt. A segélykiáltásokra mindenfelől elősiettek az emberek, de a rablóknak már nyoma veszett. A nyomozás folyik, de nem sok reménnyel, mert a sötétség s a bekormozás folytán semmi közelebbről megjelölhető ismeretű támpont nincs.

— **Országos elpészkiállítás és kongresszus.** Az ország cipésziparosai ez évben, augusztus 15., 16. és 17. napján a Dunántul vezető városában, Győrött tartják meg a VII. országos kongresszust és vele kapcsolatosan országos cipészkiállítást is rendeznek. A győri eské szülő bizottság nagy tevékenységet kifejtve minden lehetőt elkövet, hogy a kiállítás, amelyen külön csoportban részt fognak venni a hazai cipőgyárosok is, mivel se maradjon mögöttes az eddig rendezett két kiállításnak.

— **Egy leány tragédiája.** Kolozsvállról telefontálják: Egy viruló szép, kolozsvári fiatal leány akarta eldobni magától tegnap az életet.

K. N., 16 éves előkelő család sarja az életunt, aki ma délelőtt a házsongárdi temető egyik padján öngyilkossági szándékkal melbelőtte magát. A viruló szépségű fiatal leány a kora reggeli órákban kiment a temetőbe s ott egy padon ülve több levelet írt. Tizenegy óra körül lövés sája verte fel a halottak csendes birodalmát. Egyik temetőr sietett a lövés irányába s ott találta vérző mellet a padon a kis bohó leányt. Még eszméleténél volt s könyörögve kérte a temetőrt, hogy lőjön még egyszer rá, mert neki nincs több ereje, pedig nagyon szeretne meghalni. Persze a temetőr nem azt tette, hanem segítségért sietett s a halálba vágyó kisleányt édesanyja lakására szállították. A golyó, mely a bal melletbe volt irányozva, ugylászik, nem érintett nehezebb részt s így a kisleányt talán sikerül még az élelnek megmenteni.

— **Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben** Vojtek és Waisznai Aradon. 191.

Ma nagy tombola-estély Kovács és Novotny Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében. Esténként Gyurkovits András zenekara hangversenyez.

TARKASÁGOK.

(*A világító Barabás*). A Központi szálló éttermében minden délben nagyobb söröző társaság gyűl össze. A vidám társaságnak *Barabás Béla* is tagja s ha Aradon van, nem mulaszt el egy napot se, hogy ott megjelenjen. A ma déli diskurzus közben szó esett a nyara ásról.

— Én is elutazom a jövő hónapban, — mondta *Barabás*.

— Hova utazol? — érdeklődött *Radó Károly* dr.
— Gasteinba megyek. Nagyon elgyöngültek az idegeim, egy kissé föl akarom magam frissíteni, azért 8 héttig akarok ott maradni.

— És miért éppen Gasteinban?

— Mert ott rádiumtartalmu a víz, meg a levegő, — felelte *Barabás*, amire valaki mosolyogva jegyezte meg:

— No, ha a képviselő ur nyolc héttig fürdik a gasteini rádiumos vízben, akkor mire hazajön, vakítóan fog világítani.

— Az igaz — felelte *Barabás*. — Akkor aztán még Tisza Pista se mondhatja, hogy nem én vagyok a nemzet *világító* faklyája.

(*Hogy kergették el az angolt Palicsról*) Magyar fürdőtörténet. Csak nem is régen történt. Palics szikes tavában nagyszerű a fürdés, olyan, akárosak szódavízbe ülne az ember. Kellemes bizsergés csipdesi végig a testét s mire megfürdött, valósággal ujonnan születettnek érzi magát. Mindenféle bántalmak ellen jó ez a víz, de Palicsra még sem igen mennek a betegek, vagy fürdlni vágyók, mert maga a fürdő még nem áll a modernség magaslatán. Az egész fürdőben egy cserépfedelű ház van, a többi nádas viskó.

Az igazgatóság egyszer levelet kapott egy londoni dugszdag embertől. Udvarias ur lehetett az angol, mert bár nagyon törötten és rosszul, de mégis magyarul fogalmazta meg a levelet. Azt írta benne, hogy néhány hetet szándékszik Palicsra tölteni, mert egy magyar orvos ajánlotta a bajának. De arra kéri az igazgatóságot, gondoskodjanak róla, hogy a cserépfedejű házban kapjon szállást, mert nádfeleles hajlékban nem lakik... Az igazgatóság ugyan megörült az idegenforgalomnak, de nem gondoskodott semmiről, hanem megírta, hogy nincs más szállás, mint nádfeleles...

Néhány nap múlva távirat érkezett Londonból a következő szöveggel:

„Akkor nem duvok, Sir Archibald.”

Az ötletes igazgatóság pedig kedélyesen vissza-telegrafált:

„Hát ne dujon.”

Igy vesztették el az egyetlen angol vendéget a palicsiak.

(*Az apa közbeszólása.*) A „Paraszt Ujság” minap bzzal a leleplezéssel állott elő, hogy a néppárt egyik legnagyobb agitátora, *Huszár Károly* zsidó származása és az édesapja *Hirsch* nevű kántor.

E leleplezést aztán véletlenül Ozorán, a *Huszár Károly* születése helyén is elmondták egy népgyűlésen, nem is sejtve, hogy *Huszár* odaváló származása. Amikor a népgyűlési szónok elmondotta, hogy a *Huszár* apja kántor, a közönség között megszólalt egy eszimas magyar:

— Ez nem igaz! Én az apja vagyok, hát ezt én már jobban tudom.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A Sulkovszky—Tagányi válópör** *Sulkovszky* Ida hercegnő tudvalevőleg vakpörs indított ferje, *Tagányi Sándor* aradi ügyvéd ellen azon a címen, hogy *Tagányi* vele rosszul bánik. Az aradi törvényszék pár héttel ezelőtt ki is mondta a várást, még pedig a férj hiájából. Az ítéletet mindkét fél megfellebbezte; az asszony azért, mert egyes részeit magára nézve sérelmesnek találta. A hercegnő jogi képviselője elmulasztotta a felebbezésnek kellő időben való benyújtását és ezért igazolással élt. Az igazolást ma tárgyalta az aradi törvényszék és annak helyét adott.

§ **Motoros szerencsétlenség az éjszakában.** A múlt év május 10-én este *Sóds János* mzdonyvezető és *Vertács György* vonatvezető kísérték az arad-hegyaljai motorost Aradról Győrökre. Győröktől egy kilométernyire úgy tíz óra körül sűrű záporban a motoros előlőtte *Barabás Lajos*nak a ménesben levő és a sín közelében haladó lovát. *Barabás* ezért jelentette *Sóds Jánost* és *Vertács Györgyöt* az aradi törvényszéken, amelynek büntető tanácsa ma délután tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson *Bittó József* törvényszéki bíró elnököt, a váda: *Kovács József* kir. ügyész, a védelmet *Lengyel Zoltán* budapesti ügyvéd képviselőjében *Szegő Hugó* dr. látta el. *Barabás* azt állította, hogy a motorvasut mzdonya nem volt szabályszerűen kivilágítva úgy, hogy annak közeledését sem a lovak, sem annak őrzői nem vehették kellő időben észre. A kivilágított tanuk egy része bizonytalan vallomást tett, a mzdonyvezető azonban eskü alatt vallották, hogy a mzdonyon petróleumlámpa volt, és a szolgálati szabályzat akkor ilyen lámpának alkalmazását írta elő. Az ügyész a btk. 488. §-ba ütköző közveszélyű cselekmény vétsége miatt kérte a vádlottak elítélését, a törvényszék azonban nem látta beizsoltnak a vádat, miért is a *vádlottakat felmentette*, s a felmerült költségeket a kincstár terhére utalta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A gazdasági egyesület igazgató választmányi ülése.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület e hó 12-én, az egyesületi székház tanácstermében tartotta harmadik igazgató-választmányi ülést *Vásárhelyi József* igazgató elnök elnöklete alatt. *Keller Iván* által előterjesztett elnöki jelentés beszámolt az egyesületnek a közel múltban kifejtett tevékenységéről és a tervbe vett tényezőállatdíjazások előkészítéséről, amit a választmány hevesléssel vett tudomásul. *Kemény Sándor* titkár a földművelésügyi miniszter leiratát terjesztette elő, amely szerint a miniszter az egyesületnek abból kérését, hogy az új kataszteri felmérésekkel kapcsolatos

tosan a területszámításnál az eddigi különféle nagyságu holdakban és négyzetekben való számítás helyett a méterrendszeren alapuló hektárakban és árákban való számítás tökéssé kötelezővé, indokoltnak nem találta és továbbra is a holdakban való számítás mellett foglalt állást. Az egyesület elnökségének egy Aradon felállítandó gazdasági ismétlő iskola tárgyában a városi közigazgatási bizottsághoz intézett válaszát, úgy nemkülönben a gyüicsi állami elemi iskolával kapcsolatosan létesítendő kisebbeserű mintagazdaság ügyében a vármegyéhez intézett véleményes javaslatát a választmány jóváhagyólag tudomásul vette. A borossebesi járási mezőgazdasági bizottságnak abbéli határozatában, hogy a szarvasmarha tenyészirány az egész járásban egyszerre a pinzgau fajtaról a simentháli fajtára átválttatassék, nem járult hozzá a választmány, miután ez csakis költségként bírálható el az illető község helyi viszonyainak figyelembe vételével. Végül a Marschall Lajos nevére alapítandó ösztöndíj létesítéséhez az egyesület 50 korona adományt járult hozzá s az egyesület kötelekésbe 82 új tagot vett fel, mire a gyűlés véget ért.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 12.

Tele van az ország panaszszal a terméskilátásokat illetőleg. Beszélnek úszógról, rozsról, legkárrol, stb. Hogy a sok rémhírből mi igaz, mi nem, e pillanatban nem tudni; annyi bizonyos, hogy az idén sem lesz jó termés, mely hír hatása alatt a gabonaárak irányzata szilárd.

Viszont azt sem mondhatni, hogy általában rosszak a kilátások, mert akadnak olyan helyek, hol eddig panasz a vetésekre nincsen. — Még néhány hétig tart a bizonytalanság, aztán többet fogunk tudni és így határozottabban mondhatunk majd véleményt.

Ma sem volt nagyobb hozatal.

A mai piacon elkelt:

150—200 mm. buza 11 40—50

200—300 mm. tengeri 6 10—20

Névleges jegyzés:

Rozs 9—

Zab 7—

Árpa 6 50—

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktöze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 12.

Amerika háromnyolccaddal magasabb, 26 ezer mm. 10—15 fillérrel magasabb.

As árák 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	8 órai sárlat
Buza októberre . . .	10.95—10.96	11.19—11.20
Zab októberre . . .	7.74—7.75	7.84—7.85
Rozs októberre . . .	9.17—9.18	9.34—9.35

Tengeri májusra . . .	6.50—6.51	6.52—6.53
Tengeri júliusra . . .	6.63—6.64	6.66—6.67

Zarul 5 órákor:

Utóbeszede üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 12. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 130—132 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 136—140 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészám: Június hó 9 napján volt készlet 38,197 darab, június 10. napján főlhajtatott 137 darab, június 16. napján elszállított 6 6 darab, június 11. napjára maradt készletben 37,638 darab. A hiszt sertés üzlet irányzata: Változatlan nyugodt.

Június 28. Az aradi könyvnyomdászok „GUTENBERG DALKÖRE” a Csálai nagyerdőben séta hangversenyre! egybekötött NAGY NYÁRI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július 5-én lesz.

IDEGENEK ARADON.

— Június 12. —

Központi szálloda. Altmann Mór utazó Budapest. — Török Adolf utazó Budapest. — Révész József utazó Budapest. — Kemény József utazó Budapest. — Ujhelyi Sándor gazdálkodó Ujváros. — Ujhelyi Sándor igazgató Totkomlós. — Ifj. Denzel Hugó erdész Oravica. — Tóth István máv. állomásfőnök Üllő. — Haas Adolf utazó Budapest. — Lakatos Pál vállalkozó Makó. — Gerber Henrik ékszerész Brád. — Fritzsche Artur földbirtokos Beregszász. — Pratscher József vendéglős és leánya Brád.

Fehér kereszt szálloda. Kozma József utazó Budapest. — Schusztar Lajos utazó Budapest. — Lakenbacher Fülöp kereskedő Budapest. — Lakenbacher István utazó Budapest. — Tauber Károly utazó Budapest. — Zsigmond Béla mérnök Budapest. — Csutak Lajos jegyző neje Temesd. — Iszer Károly felügyelő Budapest. — Berger Ignác mérnök Budapest. — Faragó Matild tanítónő Szászváros. — Cséti Róbert gyárigazgató Budapest. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Schmidt Ferenc órnagy Temesvár. — Tischler Herman birtokos Marosvásárhely. — Miskolczy Ignác kereskedő Budapest. — Stark György utazó Budapest. — Spitzer József utazó Temesvár. — Ungar Zsigmond utazó Bécs. — Fiselhoff Issó utazó Budapest. — Hecht Leo utazó Budapest.

Vass szálloda. Winter János utazó Budapest. — Weiss Samu kereskedő Kishalmagy. — Heimer Salamon utazó Budapest. — Miklós Dezső kereskedő Budapest. — Fürst Hugó utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Steiner Miksa utazó Temesvár. — Weil László utazó Budapest.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1908. évi június hó 13-án: Massini 40 tagból álló nagy olasz operatársulatnak második fellépte.

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Irta: Bizet. Karnagy. E. Massini.

SZEMÉLYEK:

Carmen	Govoni.	Escamillo	Belletti.
Micaela	Piacentini.	Zunica	Digiulle.
Frasquita	Lina	Remendado	Berti.
Mercedes	Alberti.	Dancaire	Michela.
Don Jose	Guasco.	Morales	Grifo.

Kezdete 8 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.) Teljesen új műsor. Válogatott érdekességek.

Aranymosók.

Műsor 1908. június hó 13-án, szombaton:

1. Futás az esernyő után. Kacagató. — 2. Halkasztott tervek. Dráma. — 3. Koppenhága Látványosság. — 4. Vaddisznóvadászat. Sportkép. — 5. Nyomorékok párbaja. Kacagató. — 6. Dráma egy téli éjszakán. Életkép. — 7. Kinematográf. Kacagató. — 8. A patkányfogó. Fantasztikus. — 9. Műsoron kívüli szám. Szenzációs amerikai kép. — 10. Aranymosók. Tanulmányos.

Minden előadás alatt katonazené játszik. — Cukrászda.

Előadások: Délután 6 órákor, este 8 órákor és 9 órákor.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTER.*

Nyilatkozat.

Férfiem, Ungár Ármán által az „Aradi Közlöny” folyó hó 7 én megjelent számában közzétett nyilatkozatra a választ megadtam:

1. az aradi kir. törvényszék bünfenyítő osztályához beadott feljelentésben.

Minden rólam megjelenő rágalmozó szót bünfenyítő feljelentéssel fogok megtorolni és bizton hiszem, hogy a kir. törvényszék, különösen pedig a kir. tábla meg fogja tanítani az ily közlemény értelmi szerzőjét arra, hogy mi a női becsület.

2. a kir. törvényszék polgári osztályához beadott váloperrel, miután ilyet férfiem, fenyegetése ellenére sem adott be ellenem.

Ungár E. Ármáné,

2258

szül. Réth Izefin.

* Az ezen rovai alatt közzétettért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.

Rosenblüh H. és Társa Arad.

Nyári idényre

a következő cikkek nagy választékban, olcsó áron kaphatók:

Női fürdő öltönyök,
Fürdő lepedők,
Fürdő kalapok,
Nyári takarók
flanell és Piqueből.

Bordürös mosó de-
lainok páratlan vá-
laszték,
Angol vásznak,
Selyem batisztok,
Cérna sephyrek női
és férfi ingekre.

Keztyük,
Rövid és hosszú cér-
na, csipke és selyem
keztyük,
Divatos övek,
Női gallér és nyak-
kendők,
Fischuk.

Harisnyák
Női, férfi és gyer-
mek,
Férfi és fiu Tou-
rista ingek.

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.

Vászon és chiffon maradékok olcsó árban.

Városi és megyei telefon 636. Arany oklevéllel kitüntetve.

Braun Samu, Berger Antal és Társai

szobafestő és mázoló munkák vállalata
ARADON, FORRAY-UTCA 7.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség figyelmét felhívni, hogy Aradon **Braun Samu, Berger Antal és Társai** cég alatt **szobafestő és mázoló ipart** üzünk.

Azon körülmény, hogy cégünk az Aradon már elismert legjobb festőkből alakult meg, továbbá, hogy a munkák kivitele személyesen általunk történik, ezeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy egy egyszerű, valamint legpazarabb kivitelű szobafestő és mázoló munkákat akár helyben, akár vidéken a legjutányosabban végzünk.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük

1403

Braun Samu, Berger Antal és Társai.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirtda és telefon.

— Közvetlen gyorsvonali kocsit Budapest nyugati pályaudvarról. Idény: május 15.—szeptember 15.—

Speciális gyógyfürdő szívbeteg részére, női bajknál, hólyag- és vesebajknál, kö- és fűvénnybetegségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápkor, vérszegénység, görvély- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szén-savas sós és szén-savas források. Prospektust kívánatra küld a Fürdőigazgatóság.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

kartelen kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szén-savat

a világhírű buziásfürdői szén-savforrásokból.

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított
kevesbbé kiadós szén-savval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás.

Sürgőnycim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ.

Interurban telefon 18. sz.

5881

Mindennemű szerszámanyagok

előnyös árban kaphatók

Diósi Ign. Fia Lajos

nagyváradai cég Borosjenő melletti „Balta“ erdejében, ahol

száraz köriskerektalp, szilkeréktalp, lócs és saroglyafák, agynak való szilfák

nagyban és kicsinyben előnyös árban a helyszínen is elárúsítatnak.

Érdeklődőknek ugy alulírott cég, mint Bonczos László erdőkezelője Borosjenőn szívesen szolgál felvilágosítással.

Diósi Ign. Fia Lajos

Nagyvárad.

2252

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhírű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitűnő szabás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkeztek és kaphatók Aradon kizárólag

Lányi Marcell

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

básztásra,
zevelőre,
éltetveztőre,
könyvelőre,
segédre,
leányra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vincsellőre,
körtészre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodászolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

eladni kíván

borsot,
sengorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
tájkát,
kocsit,
lovat,

AKI

mindeseket vétel vagy bérbevételei céljából keresi;

AKI

vajmely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Egy jó karban

lévő fűszer- és rövidáru berendezés azonnal, jutányos áron eladó, Weisz Rudolf és Társánál Kovaszinon. 2218

Vizsgalapok

kitűnő minőségű magyar papíron 100 drb. 90 fillér. Portó 100 darabig 80 fillér 100—600 drbig 72 fillér, szomszédos forgalomban 21 fillér. Ha a pénz előre küldetik, 100 Népközlöny Bizonyítvány K. 120 Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad. Arad- és temesmegyei telefon 517. 201

Egy huszonöt év óta

fennálló szatócs üzlet a főtéren betegség miatt eladó. József főherceg-ut 1. szám. Bővebbet a tulajdonosnál. 2245

Minden ujdonság

azonnal több példányban kapható 80,000 kötetes kölcsönkönyvtárban, heti 8 filléres kölcsön díj ellenében. A könyvek újak és tiszták. Terjedelmes jegyzékek vidékre is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpel Izsó könyv és papirkereskedése, Aradon. 212

Pörkölt szalonja,

léghűtő, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Intelligens

özv. urinónél jó házikoszt kapható. Bővebbet Thökölly-tér 4., ajtó 3.

Jó karban levő

íróasztalok

megvételre kerestetnek.

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok
telvétetnek.

Költözők
figyelmébe.

Villanylámpák le és felszerelését, petroleum-lámpák villanyra átalakítását, villanyvezetékek készítését gyorsan és olcsón végzi

Kalmár József,

151 Salac-utca 2. szám.

A Központi Szállodával szemben.

MOLL-FÉLE
SOS-BORSZESZ

Csakk, akkor valódi ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR

Moll feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csux és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnőttek okserü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-30 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: MOLL A gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által. Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

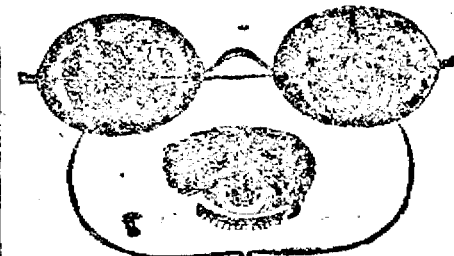
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerésztárában.

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK-SAMU

órák és látyszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű szelvényi látésőveket a legkülönbözőbb kiállításban. Legfinomabb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbéká csont keretekben, legjobb üvegekkel

• Nagy raktár sűrűségi fukmörökben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Polgári iskolát és kereskedelmi tanfolyamot végzett, a gépírásban gyakorlott leány irodai alkalmazást keres.

Szives ajánlatok e lap kiadóhivatalába, „Iroda” jelige alatt kéretnek. 2212

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi máhóti ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállt kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb áron mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások étvétetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöztetnek. 201

Bővebb felvilágosítással és költségvétéssel szivesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon a nagy milleniumi éremmel kitüntetve.

A Magyarországi románok egyházi, iskolai, közművelődési, közgazdasági intézményeinek és mozgalmainak ismertetése.

Irta: VERITAS.

A könyv kilenc szakaszra oszlik és pedig:
I. A románok számát és vármegyéenként való megoszlását;
II. a magyarországi románokra vonatkozó általános adatokat;
III. a magyarországi görög katolikus román egyház történetét és egyházmegyéinek jelenlegi állapotát;
IV. a magyarországi görög keleti román egyház történetét és egyházmegyéinek jelenlegi állapotát, továbbá a görög keleti román egyház autonómiájának az alapját képező „Szervezési Szabályzat”-át és a lényegesebb szabályrendeleteket;
V. a hazai román középiskolák történetét és azoknak az 1906—7. iskolai évre vonatkozó adatait;
VI. az összes román kulturális intézmények történetét, alapszabályait, és ezen egyesületek jelenlegi állapotára vonatkozó adatokat;
VII. a magyarországi román sajtóra vonatkozó adatokat;
VIII. a hazai románok kereskedelmi, ipari és közgazdasági intézményeire, első sorban pedig a román pénzügyintézetekre vonatkozó adatokat és részletes kimutatásokat közli;
IX. történelmi aapon foglalkozik a magyarországi románok politikai mozgalmával, még pedig 1700-tól kezdve a mai napig, különös súlyt fektetve a románok összes politikai konferenciájuknak és az azokban dekretált programoknak az ismertetésére.

A könyv kapható a kiadónál: **Uránia könyvnyomda**, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 19. sz. n. A munka ára fűzve, a 30 fillér postal szállítási költségen kívül, 10 (tíz) korona, hatóságoknak és hivataloknak pedig 6 (hat) korona.